БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 74 (17.952). • 31 март 1981 йил, сешанба • Баҳоси 2 тийин.

ОММА ИЖОДКОРЛИГИ — БЕШ ЙИЛЛИККА

Ҳозир ҳар бир коллективда қилинган ва мўлжалланган ишлар бир кўлам — КПСС XXVI съезди белгилаб берган вазифалар кўлами билан баҳоланмоқда. Партия ташкилотлари меҳнат юриши йўналишларини белгилай туриб, ғайрат-шижоатни чуқур анализ билан, съездолди зарбдор вахтаси давомида юзага келган барча энг яхши ютуқларни танлаб олиш билан боғлашга ҳаракат қилмоқдалар. Иш самарадорлиги ва сифатини янада оширишни кўзда тутаётган социалистик мажбуриятларда ҳам шундай ёндашув акс эттирилган.

Кеча КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ўн биринчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли тўла ва ошириб бажариш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисида»ги қарори эълон қилинди. Мусобақа, дейилади қарорда, омманинг амалий ижоди, ватанпарварлик ҳаракати бўлиб, совет кишиларининг юксак онглилиги ва ташаббусига асосланган. Социалистик мусобақа резервларни қидириб топиш ва ишга солишга, ишлаб чиқаришни бошқаришга меҳнаткашларни жалб этишда, коммунистик қурилишда янгидан-янги муваффақиятларга эришишда ёрдам беради.

Социалистик мусобақанинг хўжалик юритиш практикасига ўтказаётган таъсирининг кучайиб бораётганлиги — шу куннинг ўзига хос белгиларидан биридир. Москва ва Ленинград меҳнаткашларининг беш йиллик биринчи йили шахсий ва бригада топшириқларини 7 ноябргача адо этиш, Ярославль области меҳнаткашларининг ўн биринчи беш йилликда ишловчи сонини кўпайтирмаган ҳолда саноат ишлаб чиқаришини ўстиришга эришиш борасидаги ташаббуслари бутун мамлакатда қўллаб-қувватланмоқда ва оммалашмоқда. Лойиҳадаги қувватларни муддатидан илгари ўзлаштириш учун мусобақани авж олдириб юборган ростовликларнинг минг-минглаб издошлари бор. Краснодар ўлкаси ва Днепропетровск области колхоз ҳамда совхозларининг қишлоқ хўжалик маҳсулоти сифатини яхшилаш соҳасидаги ташаббуси, Урал ва Кузбасс меҳнат коллективларининг металл ва ёнилғи-энергетика ресурсларини тежаб-тергаш борасидаги иш тажрибаси кенг маълум. Планлаштиришни такомиллаштириш, халқ хўжалиги тармоқларига раҳбарлик даражасини ошириш меҳнат мусобақасига баракали таъсир ўтказмоқда, унинг самарадорлигини оширмоқда.

«Самарали ва сифатли ишлайлик!» — мусобақанинг шиори бўлиб қолиши керак, деб таъкидланади қарорда. Бунинг маъноси шуки, жамоат мулкига омилкорлик билан қараш, мавжуд барча ресурслардан, ишлаб чиқариш потенциалидан моҳирлик билан фойдаланиш, кам маблағ сарфлаган ҳолда юксак натижаларга эришиш керак. Меҳнат мусобақасини хўжалик механизмини такомиллаштиришга доир тадбирлар билан чамбарчас боғлиқ ҳолда ривожлантириш муҳимдир. Коллективларнинг куч-ғайратини меҳнат унумдорлигини жадал ўстиришга, маҳсулот сифатини оширишга, хом ашё, материалларни, ёнилғи ва электр энергиясини тежаб-тергашга, маҳсулот етказиб бериш планларини бажаришга сафарбар этиш керак. Турли тармоқлар ҳамдўстлигини, шартнома интизомини мустаҳкамлаган меҳнат мусобақасининг талайгина формаларини ҳаётнинг ўзи кўрсатиб берди. Масалан, «ишчилар эстафетаси» принципига биноан ўтказиладиган мусобақа вақт синовига бардош берди. Бу мусобақа Сибирь ва Урта Осиёдаги гидроэлектростанциялар, КамАЗ ва «Атоммаш» заводи, бошқа катта-катта объектлар қурилиши суръатларини жадаллаштиришга ёрдам берди. Ленинград транспорт узелининг транспорт барча турларининг ўзаро маҳкам алоқа боғлаб ўз фаолиятини координация қилиш ташаббуси, қишлоқ меҳнаткашлари, енгил саноат, тўқимачилик саноати ва бошқа саноат тармоқлари меҳнатчиларининг «минглар шартномаси» борасидаги ҳамкорлик тажрибаси талайгина наф келтирмоқда. Ташаббускорларнинг тажрибаси етарли даражада ўрганилган, мавжуд тавсиялар уни кенг кўламда оммалаштиришга йўлламоқда. Эндиликда кўп нарса энг яхшиларнинг ютуқларини актив пропаганда қилиш ва жорий этиши лозим бўлган партия, касаба союз ташкилотларига, ишлаб чиқариш раҳбарлари ва мутахассисларига боғлиқдир.

Қарорда бригадалар, участкалар, бўлимлар ва фермаларда мусобақани ривожлантиришга алоҳида эътибор бериш тавсия этилади. Бутун ишни яхшилашда, меҳнат интизомини мустаҳкамлашда, меҳнатга коммунистик муносабат руҳида тарбиялашда ана шу коллективларнинг ролини кучайтириш керак. Муқобил планларни ишлаб чиқиш, техника жиҳатидан асосланган меҳнат нормаларини, бригада хўжалик ҳисобини, тежамкорлик ва сифат шахсий ҳисоб-китобларини жорий этиш борасида ишчи ва колхозчиларнинг таклифларини амалий равишда қўллаб-қувватлаш — партия ва касаба союз ташкилотларининг бевосита бурчидир. Меҳнат ташаббусларига етарли баҳо бермаётган, бу ташаббусни ишлаб чиқаришни ташкил этишни яхшилашга, профессионал ўқишни, тажриба алмашишни йўлга қўйишга доир тадбирлар билан мустаҳкамлашга сусткашлик қилаётган кишиларга нисбатан қаттиқ талабчанлик қилиш керак.

«Правда» почтаси бундай талабчанлик ҳозирча ҳамма жойда ҳам таъминланяпти, деб бўлмаслигини кўрсатади. «Қримкурортремстрой» трестига қарашли Ялта қурилиш-монтаж бошқармасининг сувоқчилари редакцияга қуйидагиларни хабар қиладилар: «Бизнинг бригадамиз ишбай-мукофотли наряд асосида ишлашга қарор қилиб, оширилган мажбурият олди. Аввалига иш яхши юришиб кетди. Аммо барпо этилаётган уйдаги безак ишларини тугатишга улгурмасимизданоқ бизни бошқа объектга ўтказиб юборишди. Кейинчалик бригада злобинча методни қўллана бошлади. Бироқ яна ўша аҳвол такрорланди: ёрдам бериш ўрнига тўғаноқ бўлишди холос...» шу хилдаги фактларга тоқат қилиб бўлмайди. Коллективнинг ҳар бир раҳбари, идора ва министрликнинг мутахассиси мусобақанинг чинакам ташкилотчиси, янги, илғор ташаббусларнинг актив тарғиботчиси бўлиши лозим.

Мусобақа шартларининг аниқ-пухталигига, унинг якунларини ҳисобга олиш чоғида холис ёндашувга кўп нарса боғлиқ бўлади. Министрликларга, идораларга, касаба союзларининг Марказий Комитетларига бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотлар коллективларининг ишига баҳо беришда давлат планларининг тиғизлигини, ўсиш суръатларини, ишлаб чиқариш фаолиятининг пировард натижаларини ҳисобга олган ҳолда ёндашиш тавсия этилади. Қувватларни ҳамда уй-жой ва маданий-маиший объектларни комплекс ҳолда фойдаланишга топшириш, тарбиявий ишнинг аҳволи, йил бошидан буён ва беш йиллик мобайнида муттасил ортиб борган социалистик мажбуриятларнинг бажарилиши ғоят муҳим кўрсаткичлар жумласидандир. Мусобақа қатнашчиларини моддий ва маънавий рағбатлантириш системасини доимо такомиллаштира бориб, ходимларни мукофотлаш учун маблағлардан самарали фойдаланиш, мусобақа якунларини чиқариш вақтида кенг ошкоралик ва оперативликни таъминлаш зарур.

Саксонинчи йилларда социалистик экономикани интенсив ривожланиш йўлига ўтказиш ниҳоясига етказилиши керак. Бу вазифанинг кенг кўламда эканлиги мамлакат меҳнаткашларидан ишда чинакам ижодкорликни талаб этади. КПСС XXVI съездининг қарорларини, ўн биринчи беш йиллик планларини бажариш учун миллионларнинг ватанпарварлик ҳаракатига етакчилик қилиш — коммунистларнинг бурчидир.

(«ПРАВДА» газетасининг 30 мартдаги бош мақоласи).

СОВЕТ—МОНГОЛ ЭКИПАЖИНИНГ ПАРВОЗИ МУВАФФАҚИЯТЛИ ТУГАЛЛАНДИ

Космонавтлар Владимир Жонибеков билан Жугдэрдэмидийн Гуррагча Ерга қайтиб тушдилар

ТАСС ахбороти

Кема командири Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССР космонавт-учувчиси Владимир Жонибеков ва тадқиқотчи космонавт, Монголия Халқ Республикасининг граждани Жугдэрдэмидийн Гуррагчадан иборат халқаро экипаж «Салют-6» — «Союз-Т-4» — «Союз-39» орбитал комплекси ичида биргаликдаги тадқиқотлар ва экспериментлар программасини муваффақиятли бажарганидан кейин 1981 йил 30 март куни Москва вақти билан соат 14 дан 42 минут ўтганида Ерга қайтиб тушди. Космонавтлар Коваленок ва Савиных ўртоқлар «Салют-6» станциясида ишни давом эттирмоқдалар.

«Союз-39» кемасининг туширувчи аппарати Совет Иттифоқи территориясининг белгиланган районида — Жезқозғон шаҳридан 170 километр жануби-шарқда қўнди. Жонибеков ва Гуррагча ўртоқлар қўнганларидан кейин ўзларини яхши ҳис этмоқдалар.

Халқаро экипаж «Салют-6» — «Союз-Т-4» — «Союз-39» орбитал комплекси ичида ишлаган вақтда Совет Иттифоқи билан Монголия Халқ Республикасининг олимлари биргаликда тайёрлаган ва режалаштирилган тадқиқотлар ҳамда экспериментларни муваффақиятли равишда бажарди. Космонавтлар Коваленок, Савиных, Жонибеков ва Гуррагча Ернинг табиий ресурсларини тадқиқ қилиш ва атроф-муҳитни ўрганиш мақсадида Ернинг қуруқликдаги айрим районларини ва жаҳон океани акваториясини фотосуратга олдилар.

Диффузия ва массоперенос жараёнларини янада ўрганиш, шунингдек микрогравитация шароитида янги бирикмалар ҳосил қилиш мақсадида биргаликдаги бир қанча технологик экспериментлар бажарилди. Космосда хилма-хил илмий-техникавий вазифаларни ҳал этиш учун объектларнинг голографик тасвирларини ёзиш ва узатишнинг янги методларини пишиқтириш юзасидан ўтказилган экспериментлар парвоз программасининг муҳим қисми бўлди.

Космик парвоз омилларининг инсон организмига таъсирини ва биологик объектларнинг ривожланишини ўрганиш юзасидан катта ҳажмдаги медицина-биологик тадқиқотлар ва экспериментлар ўтказилди. Бундан аввалги халқаро экипажлар «Салют-6» станциясида ишлаган вақтда бошланган тадқиқотлар давом эттирилди.

«Салют-6» — «Союз-Т-4» — «Союз-39» орбитал комплекси ичида олиб борилган тадқиқотлар кенг программасининг бажарилганлиги натижасида янги маълумотлар олинди. Бу маълумотлардан социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари халқ хўжалигини ҳамда космик фан ва техникани янада ривожлантириш манфаатлари йўлида фойдаланилади.

«Интеркосмос» программаси бўйича навбатдаги космик парвознинг муваффақиятли тугалланганлиги тинчлик ва фан-техника тараққиёти йўлида космик фазони тадқиқ қилиш ва ўзлаштириш соҳасида қардош социалистик мамлакатлар самарали ҳамкорлигининг янги намунасидир.

Монголия Халқ революцияси ғалабасининг 60 йиллиги йилида монгол космонавти иштирокида космосга биргаликда амалга оширилган парвоз совет ва монгол халқлари кўп йиллик бузилмас дўстлигини янада ривожлантиради ва мустаҳкамлайди.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

СОВЕТ ИТТИФОҚИ ҚАҲРАМОНИ, СССР КОСМОНАВТ-УЧУВЧИСИ ЎРТОҚ В. А. ЖОНИБЕКОВНИ ЛЕНИН ОРДЕНИ ВА ИККИНЧИ «ОЛТИН ЮЛДУЗ» МЕДАЛИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

«Салют-6» — «Союз» орбитал илмий-тадқиқот комплексида космик парвозни муваффақиятли амалга оширганлиги ва бунда мардлик ҳамда қаҳрамонлик кўрсатганлиги учун Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССР космонавт-учувчиси ўртоқ Владимир Александрович **Жонибеков Ленин** ордени ва **иккинчи «Олтин юлдуз»** медали билан мукофотлансин.

Совет Иттифоқи Қаҳрамони ўртоқ В. А. Жонибеков жасоратини нишонлаш юзасидан қаҳрамоннинг юртида унинг бронза бюсти ўрнатилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. БРЕЖНЕВ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1981 йил 30 март.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

МХР ГРАЖДАНИ, ТАДҚИҚОТЧИ КОСМОНАВТ ЖУГДЭРДЭМИДИЙН ГУРРАГЧАГА СОВЕТ ИТТИФОҚИ ҚАҲРАМОНИ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

«Салют-6» — «Союз» орбитал илмий-тадқиқот комплексида космик парвозни муваффақиятли амалга оширганлиги ва бунда мардлик ҳамда қаҳрамонлик кўрсатганлиги учун МХР граждани, тадқиқотчи космонавт Жугдэрдэмидийн **Гуррагчага Совет Иттифоқи Қаҳрамони** унвони берилиб, **Ленин** ордени ва **«Олтин юлдуз»** медали топширилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. БРЕЖНЕВ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1981 йил 30 март.

ЎЗБЕКИСТОН САНОАТИНИНГ РАПОРТИ

Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармасининг хабар қилишича, республика саноат корхоналарининг коллективлари олинган социалистик мажбуриятларни амалга ошира бориб, маҳсулот реализация қилиш ва буюмларнинг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш юзасидан 1981 йил биринчи квартал планини муддатидан илгари — 30 март куни бажардилар.

Кўмир қазиб олиш, пахта териш машиналари, минерал ўғитлар, сутга айлантириб ҳисобланган ва қаймоғи олинмаган сут маҳсулотларини ҳамда буюмларнинг бошқа турларини ишлаб чиқариш юзасидан январь-март ойлари планининг ошириб бажарилиши кутилмоқда. (ЎзТАГ).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР, ТЎРТКЎЛ РАЙОНИДАГИ «КОММУНИЗМ» КОЛХОЗИНИ «ҲУРМАТ БЕЛГИСИ» ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотларини етиштириш ва давлатга сотиш юзасидан ўнинчи беш йиллик планларини бажаришда эришган муваффақиятлари учун Қорақалпоғистон АССР Тўрткўл районидаги **«Коммунизм» колхози «Ҳурмат Белгиси»** ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. БРЕЖНЕВ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1981 йил 26 март.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советида

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети «Болали оилаларга давлат ёрдамини кучайтириш тадбирлари тўғрисида» ва «Аҳолининг социал таъминотини янада яхшилаш тадбирлари тўғрисида» қарор қабул қилдилар

«Болали оилаларга давлат ёрдамини кучайтириш тадбирлари тўғрисида»ги қарорда қуйидагилар таъкидлаб ўтилади: Коммунистик партия ва Совет давлати халқ фаровонлигини юксалтириш йўлини изчил ўтказа бориб, аҳолининг ўсиши ва ёш авлодни тарбиялаш учун энг қулай шарт-шароитларни вужудга келтиришга катта эътибор бермоқдалар.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети болаларни тарбиялашда оилаларга ёрдам беришни жамиятимизни ривожлантириш социал программасининг муҳим йўналиши деб ҳисоблаб, болаларни ижтимоий тарбиялаш билан оилада тарбиялашнинг оқилона бирга қўшиб олиб борилишини таъминлаш ишлаб турган оналарнинг аҳволини енгиллаштириш ва ёш оилаларнинг турмуш ва маишати учун қулай шароитларни вужудга келтириш мақсадида болали оилаларга давлат ёрдамини кучайтириш юзасидан қўшимча тадбирларни амалга оширишни мақсадга мувофиқ деб топдилар. Қарорда қуйидагилар кўзда тутилади:

1981 йилдан бошлаб ишлаб турган ва умумий меҳнат стажи бир йилдан кам бўлмаган оналарга, шунингдек ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда ўқиётган аёлларга бола бир ёшга тўлгунча уни боқиш учун қисман ҳақ тўланадиган отпуска мамлакатнинг районлари бўйича босқичма-босқич жорий этилади. Бу отпуска учун Узоқ Шарқ, Сибирь районларида ва мамлакатнинг шимолий районларида ойига 50 сўм миқдорида ва бошқа районларда ойига 35 сўм миқдорида ҳақ тўланади;

Ишлаб турган аёлларга мазкур отпускани жорий этиш билан бир вақтда бола бир ярим ёшга тўлгунча, кейинчалик эса икки ёшга тўлгунча уни боқиш учун иш ҳақи тўланмаслик шарти билан қўшимча отпуска олиш ҳуқуқи берилади, унда узлуксиз меҳнат стажи ва ихтисос бўйича иш стажи сақлаб қолинади.

Ўн иккинчи беш йилликда чақалоқларни ва гўдакларни боқиш учун отпуска муддатини узайтириш ва отпуска ҳақи миқдорини кўпайтириш борасидаги тадбирларни амалга ошириш давом эттирилади.

Ўн биринчи ва ўн иккинчи беш йилликларда болалар боғчалари ва яслилари, мактаблар ва куни узайтирилган группалар, пионер лагерлари ва болаларга хизмат қиладиган бошқа муассасалар шохобчаларини бутун чоралар билан кенгайтириш таъмин этилади. СССР Госпланига, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига, СССР министрликлари ва идораларига план лойиҳаларида доимий ва мавсумий мактабгача тарбия муассасаларига бўлган эҳтиёжларни тўлароқ қондиришни кўзда тутиш ва бунда аёлларнинг ижтимоий ишлаб чиқаришда банд бўлиши юксак даражага кўтарилган районларда яқин йиллар ичида ана шу муассасаларнинг етишмай қолишига барҳам беришни назарда тутиш топширилди.

Зарур бўлиб қолган ҳолларда мактабгача тарбия муассасалари ёки болалар бутун сутка давомида, шу жумладан якшанба ва байрам кунларида ҳам тарбияланадиган группаларни тузиш, районлар ва идораларга қарашли болалар яслилари ҳамда боғчаларга ўринларни айирбошлашни кенг қўлланиш зарур.

Болалар яслиларини, ясли-боғчалар ҳамда болалар уйлари ясли группаларини малакали кадрлар билан таъминлашни яхшилаш учун ўн биринчи беш йилликда болалар боғчалари тарбиячилари учун белгиланган 6 соатлик иш куни ва 36 кунлик отпускани шу муассасаларда ишловчи медицина ҳамширaларига ҳам жорий қилишга қарор берилди.

Ўн биринчи беш йилликда мактабгача тарбия муассасаларида овқатланиш учун харажат нормаларини ўртача ҳисобда 10—15 процент ошириш, шунингдек ҳар бир оила аъзосининг ўртача ойлик даромади 60 сўмдан ошмаган оилаларнинг ясли-боғчаларда ва мактаб-интернатлардаги болаларини таъминлаш учун уларни ҳақ тўлашдан озод қилиш кўзда тутилди.

Аёллар учун ижтимоий ишлаб чиқаришдаги меҳнатни болалар тарбияси билан бирга боғлаб олиб бориш имконини берадиган энг қулай шароитларни вужудга келтириш мақсадида:

иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига, СССР министрликлари ва идораларига аёлларнинг ўзгарувчан график асосида тўлиқ бўлмаган иш куни ёки тўлиқ бўлмаган иш ҳафтаси режими бўйича ишлаш, шунингдек уйда ишлаш практикасини кенг ёйиш тадбирларини ишлаб чиқиш ҳамда амалга ошириш таклиф этилди;

1981 йилдан бошлаб ишлаб турган ва 12 ёшгача иккита ёки ундан ортиқ боласи бўлган аёлларга: ҳақ тўланадиган уч кунлик қўшимча отпуска берилсин (отпусканинг умумий муддати 28 календарь кунидан ошмаслиги шарт); ёз фаслида ёки улар учун қулай бўлган бошқа вақтларда ҳар йили биринчи навбатда отпускага чиқиш ҳуқуқи берилсин; болаларни боқиш учун иш ҳақи тўланмаган ҳолда ишлаб чиқариш шароитлари имконият берган тақдирда маъмурият билан келишиб қўшимча равишда икки ҳафтагача бўлган муддатга отпуска олиш ҳуқуқи берилсин;

ўн биринчи беш йилликда касал болани боқиш учун ҳақ тўланадиган муддат 14 кунгача кўпайтирилсин, амалдаги қонунларга нисбатан қўшимча кунлар учун иш ҳақининг 50 проценти миқдорида ҳақ тўлансин.

Қарорда болалари бўлган оилаларнинг моддий таъминотини ошириш юзасидан бир қанча тадбирлар кўзда тутилади, жумладан:

ўн биринчи беш йилликда ишлаб турган ёки ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда ўқиётган оналарга биринчи болани туққанда 50 сўм ҳамда иккинчи ва учинчи болани туққанда 100 сўм миқдорида давлат томонидан бир йўла нафақа берилади, тўртинчи ва шундан кейинги болаларни туққан вақтда нафақанинг амалда бўлган миқдорлари сақлаб қолинади;

1981 йилда ёлғиз оналарга ҳар бир бола учун давлат томонидан ҳар ойда бериладиган нафақа 20 сўм оширилади, бу нафақалар бола 16 ёшга тўлгунча (стипендия олмайдиган ўқувчилар 18 ёшга тўлгунча) тўлаб турилади.

Беш ёки ундан кўпроқ болани ёхуд гўдаклик чоғидан инвалид бўлиб қолган болаларни тарбиялаган аёлларга иш стажи тўлиқ бўлмаган тақдирда ҳам ёшига қараб пенсия тайинлаш вақтида қўшимча енгилликлар бериш кўзда тутилди.

Болалари бўлган оилалар учун ва келин-куёвлар учун давлат уй-жой фондини олишда, шунингдек якка тартибда ва кооператив йўли билан уй-жой қуришда бериладиган имтиёзларни кенгайтириш юзасидан бир қанча тадбирлар белгиланди. Ўн биринчи беш йилликда ёш келин-куёвлар никоҳ рўйхатидан ўтган пайтдан бошлаб бир йил мобайнида ҳам оилали гражданларга солинадиган солиқдан уларни озод қилишга қарор берилди.

Болалар ассортиментидаги молларга давлатнинг имтиёзли чакана нархларини белгилаш сиёсатини бундан буён ҳам ўтказиш зарур, деб топилди. Болалар учун моллар ишлаб чиқарувчи министрликлар ва корхоналарнинг даромади турлича бўлган оилаларнинг шу молларга бўлган эҳтиёжларини қондириш учун жавобгарлиги оширилсин, болаларга мос бўлган ва аҳоли кўп талаб этадиган арзон моллар ишлаб чиқаришнинг қисқартирилишига йўл қўйилмасин.

Қарорда рўзғор меҳнатини енгиллаштириш ва уй-рўзғор хўжалигини юритишга сарфланадиган вақтни қисқартириш мақсадида савдо-сотиқ, умумий овқатланиш, маиший хизмат корхоналарининг ишини жиддий равишда яхши йўлга қўйиш вазифалари белгиланди.

Ҳомиладор аёллар ва болаларнинг соғлиғини муҳофаза этиш ва мустаҳкамлаш манфаатларини кўзлаб бир қанча тадбирларни амалга ошириш мўлжалланди. Ўн биринчи беш йилликда пионер лагерларига йўлланмалар ҳақини тўлашда қўшимча енгилликлар бериш, оилавий дам олиш учун пансионатлар ва бошқа соғломлаштириш муассасалари шохобчаларини янада ривожлантириш кўзда тутилади.

Демография, оила, никоҳ гигиенаси, болаларни тарбиялаш, аҳоли соғлиғини мустаҳкамлаш, унинг жуда яхши дам олиши ва ҳордиқ чиқаришини ташкил этиш масалалари юзасидан, социалистик жамиятнинг юксак ахлоқий бойликларидан бири бўлмиш оилани мустаҳкамлаш мақсадида тарбия ишини кучайтириш юзасидан адабиёт нашр этишни кўпайтириш тўғрисида тегишли ташкилотларга кўрсатма берилди.

* * *

«Аҳолининг социал-таъминотини янада яхшилаш тадбирлари тўғрисида»ги қарорда қуйидагилар таъкидлаб ўтилади: бизнинг мамлакатимизда чуқур социал-иқтисодий ўзгаришлар натижасида социал таъминот давлат системаси вужудга келтирилди ва у доим такомиллаштирилмоқда. Бу система совет гражданларининг қариганда, касал бўлганда, меҳнат қобилиятини тўла ва қисман йўқотганда, шунингдек боқувчисидан маҳрум бўлиб қолган тақдирда моддий-таъминот олиш ҳуқуқини амалга оширишга ёрдам беради.

Социал таъминот системасини яхшилаш мақсадида 1981 йилда ишчилар ва хизматчиларга ёшига қараб бериладиган пенсияларнинг минимал миқдорини ойига 50 сўмгача кўпайтириш, шунингдек инвалидлик учун ва боқувчисидан маҳрум бўлиб қолган тақдирда бериладиган пенсияларнинг минимал миқдорини ошириш кўзда тутилди. Иттифоқ Колхозлар кенгашининг ўн биринчи беш йилликда колхоз аъзоларининг ёшига қараб бериладиган пенсияларнинг минимал миқдорини ойига 40 сўмгача кўпайтириш ва айни вақтда инвалидлик учун ҳамда боқувчисидан маҳрум бўлиб қолган тақдирда бериладиган пенсияларнинг минимал миқдорини ошириш ҳақидаги таклифи қабул қилинди.

Бундан 10 йилдан кўпроқ вақт илгари пенсияга чиққан ишчилар ва хизматчиларга белгиланган пенсияларнинг миқдори шу беш йилликда кўпайтирилади. Бунда уларнинг пенсияларини ҳозирги вақтда шу хилдаги малака ходимларига белгиланадиган пенсия миқдорига яқинлаштириш кўзда тутилади. Бу тадбирлар биринчи навбатда ойида 60 сўмдан кам пенсия олаётган пенсионерларга нисбатан амалга оширилади. Ўн иккинчи беш йилликда юқорида айтиб ўтилган тадбирларни амалга ошириш давом эттирилади.

Шу беш йилликда Улуғ Ватан уруши қатнашчиларининг турмуш шароитини янада яхшилаш тадбирлари амалга оширилади. СССР Давлат меҳнат комитетига, СССР Госпланига, СССР Молия министрлигига ва Мудофаа министрлигига ВЦСПС билан биргаликда тегишли таклифларни СССР Министрлар Советига тақдим этиш топширилди.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига ва иттифоқ Колхозлар советига қариялар ва инвалидлар учун интернат уйлар шохобчаларини анча кенгайтириш, уларни яхши обод қилиш ва социал маиший хизматни юксак даражага кўтаришни таъминлаш ҳақида кўрсатмалар берилди. Қариялар ва инвалидлар учун мўлжалланган интернат, уйлар ва овқатланиш, дори-дармон ва бошқа эҳтиёжлар учун қилинадиган харажат нормалари ўн биринчи беш йилликда ўртача ҳисобда 20—25 процент кўпайтирилади.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига, СССР министрликлари ва идораларига пенсионерларни ижтимоий ишлаб чиқаришда қатнаштириш, шу жумладан тўлиқ бўлмаган иш вақтида ва уй шароитида ишлашлари учун имкониятларни кенгайтириш тадбирларини ишлаб чиқиш ҳамда амалга ошириш таклиф этилди.

Қарор иттифоқдош республикалар компартиялари Марказий Комитетларига, ўлка, область ва район партия комитетлари, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Министрлар Советларига, халқ депутатлари ўлка, область ва район Советлари ижроия комитетларига уруш ва меҳнат ветеранларининг, меҳнатга қобилиятсиз гражданларнинг талаб ва эҳтиёжларига эътиборни кучайтириш, уларга қонунда белгиланган имтиёз ва афзалликларнинг сўзсиз берилиши устидан қаттиқ назоратни амалга ошириш мажбуриятини юклайди.

* * *

СССР Министрлар Совети СССР Давлат меҳнат комитетига, СССР Госпланига ва СССР Молия министрлигига ВЦСПС, манфаатдор министрликлар ҳамда идораларнинг иштироки билан юқорида кўрсатиб ўтилган тадбирларни амалга ошириш тартиби ва муддатлари тўғрисидаги таклифларни ишлаб чиқиб, СССР Министрлар Советига тақдим этишни топширди.

КПСС делегацияси жўнаб кетди

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, Украина Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари В. В. Щербицкий бошчилигидаги КПСС делегацияси Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг таклифига биноан БКП XII съезди ишида қатнашмоқ учун 30 март куни Москвадан Софияга жўнаб кетди. Делегация составида КПСС Марказий Комитетининг секретари М. В. Зимянин, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Коми область комитетининг биринчи секретари И. П. Морозов, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Ленинград область комитетининг секретари Н. Я. Суслов, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССРнинг БХРдаги элчиси Н. П. Толубеев бор.

Аэродромда делегацияни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари А. П. Кириленко, КПСС Марказий Комитетининг секретари В. И. Долгих, КПСС Марказий Комитетининг аъзолари Е. М. Тяжельников, О. Б. Рахманин, КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат А. М. Поплавский, КПСС Марказий Комитетининг бошқа масъул ходимлари кузатиб қолдилар. (ТАСС).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўнинчи беш йиллик топшириқларини ва социалистик мажбуриятларни бажаришда эришган муваффақиятлари учун СССР Олий Совети Президиуми «Главташкентстрой» ташкилотлари ва корхоналарининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларидан бир группасини СССР орден ва медаллари билан мукофотлади.

Фармон СССР Олий Советининг «Ведомостлари»да ва область матбуотида эълон қилинади.

* * *

Ўнинчи беш йиллик топшириқларини ва социалистик мажбуриятларни бажаришда эришган муваффақиятлари учун СССР Олий Совети Президиуми Ўзбекистон ССР Қурилиш, йўл ва коммунал машинасозлиги бирлашмалари, корхоналари ва ташкилотларининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларидан бир группасини СССР орден ва медаллари билан мукофотлади.

Фармон СССР Олий Советининг «Ведомостлари»да ва область матбуотида эълон қилинади.

НОҚОРАТУПРОҚ ЗОНА: ТАЖРИБА ВА МУАММОЛАР

«РСФСРнинг Ноқоратупроқ зонаси тўғрисида алоҳида гапириб ўтмоқчиман. Бир қанча сабабларга кўра, бу район бошқа баъзи районларга нисбатан қийинроқ шароитга тушиб қолди. КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати Ноқоратупроқ зонани ривожлантириш юзасидан кенг тадбирлар белгиладилар ва амалга оширмоқдалар. Бу вазифа шунчалик мураккаб ва зарурки, уни барча республикаларнинг иштироки билан ва мумкин қадар қисқа муддатда ҳал қилиш керак».

Л. И. БРЕЖНЕВ.

ПАХТАДАН ҲАМ ОППОҚ ДАЛАЛАР...

Ўзбекистон мелиораторлари Новгород диёрида

● 1974 йил кузидаёқ дастлабки иккита механизациялашган колонна Новгород областига келган эди. Ҳозир «Узновгородводстрой» трестининг ўзида олтита шундай бўлинма ишлаб турибди.

● Олти йил мобайнида 16 минг 400 гектар ернинг захи қуритилди, 648 гектар майдонга сув чиқарилди, 15 минг гектар майдон экинзорга айлантирилди. Салкам 40 минг квадрат метр уй-жой қурилди.

● Унинчи беш йилликда трест бўйича жами бажарилган иш ҳажми 49,5 миллион сўмни ташкил этди. Ун биринчи бешйилликда 70 миллион сўм ўзлаштирилиши керак.

● Ўзбекистон мелиораторлари Новгород диёрида олиб бораётган ишлар қисқа муддатли оталиқ қилишдан иборат эмас. Улар ҳозироқ 1990 йилгача бўлган даврга мўлжалланган узоқ муддатли программаларини белгилаб олишди.

БИР-БИРИГА ўхшаб кетадиган бу икки воқеани йигирма йиллик муҳлат, воқеа содир бўлган манзилларни эса минг-минг чақирим масофа ажратиб туради. 1954 йилги Кустанай вокзалининг перрони ёдимда. Қор уюмлари, изғирин, қиров босган эшелон алвоқларига катта-катта ҳарфларда «Таслим бўл, қўриқ!», «Бўш келмаймиз!», «Измимизга бўйсундирамиз сени, чўл!» сингари шиорлар ёзиб қўйилганди. Навқирон, шижоатли чеҳралар, ёқаси очиқ пахталик кийган ёшлангларни оғзидан паға-паға буғ чиқариб гуруҳ-гуруҳ одамлар кутиб олишарди. Гулларни айтмайсизми! Янги узилган гуллар, уларни қиров қоплаган...

Йигирма йилдан кейинги воқеачи? Энди духовой оркестр садолари остида Новгороднинг Уторгош станцияси вокзалининг деразалари ларзага келди — станция иккинчи қўриқ — Ноқоратупроқ кенгликларини ўзлаштиргани узоқ Ўзбекистондан келаётганларни кутиб олаётганди. Бу ерда ҳам нутқлар сўзланди, гуллар тақдим этилди, одамлар бирбирини қайноқ бағрига босди. Сўнгра дастлабки «десант» командири ёшгина, озғиндан келган, ўткир мовий кўзли, афти-башараси қуёш тиғида тобланиб қорайган В. Мимидиминов наманганлик «жангчи»лари билан биргаликда қор босган майдондаги машиналарни, катта катта механизмларни, қурилиш материалларини бўшатишарди...

Бинобарин, буларнинг ҳаммаси қонуний бир ҳол эди. Новгородлик йигитлар ва қизлар, ёшу қари агрономлар, инженерлар, ер тузувчилар Қозоғистон ва Олтой чўлларининг чалов ерларини ҳайдаб, чодирларда яшаб, элеваторлар бунёд этган, темир йўл изларини ёткизишган, шу тариқа миллион ва миллиард пудлаб дон етиштиришга муваффақ бўлган эдилар.

...Мана энди давлатнинг нақ марказидаги ғоят улкан районга навбат келди. Бу жойнинг аҳолиси Советларнинг илк йилларида ёш республиканинг барча фронтларида қон тўкиб жанг қилган, Магнитка ва ДнепроГЭСда бетон қорган, Турксиб трассасида замбилғалтак билан ишлаган, Осиё қишлоқлари ва Кавказ овулларида болаларга хат-савод ўргатган. Фашист ваҳшийларининг қовурғасини синдирган эди.

1974 йилда КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг «РСФСРнинг Ноқоратупроқ зонаси қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш тадбирлари ҳақида» қарори қабул қилинганида Белоруссия, Болтиқ бўйи республикалари, Украина шаҳар ва қишлоқларида янги қўриққа юборишни сўраб аризалар ёғилиб кетди...

Дастлабки отряд бошлиғи В. Мимидиминов Тошкентда институтни битириб, гидротехника ихтисослиги бўйича диплом олгач, аввал Наманган областидаги трестда механик, кейин эса бош механик ўринбосари бўлиб ишлади. Шу пайт янгилик бўлди: насос станциялари ва қудуқларни ремонт қилиш бўйича махсус механизациялашган кўчма колонна (ММКК) тузилди. Унга бош инженерлик лавозимини тавсия этишди. Баайни кўнгилдагидек иш бўлганидан розилик билдирди. Янги лавозимни тезда ўзлаштириб олиб, раҳбарларнинг тилига тушди. Шундай бир пайтда тўсатдан кетишга рухсат сўраб, бугунги кунда олдинги марра ҳисобланган жойда ишлашга ишонч билдиришларини илтимос қилди. Бир ўзи эмас, яна ўн икки нафар ўзи ишонган экскаваторчи, бульдозерчи, шофёрларни танлаб олибди денг.

Ҳ. Абилов-чи? У ҳам Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтини битирган. Уни Катта Андижон каналини қургани Наманган областига юборишган эди. Бу канал битгач, Катта Наманган каналини қазишга ўтиб ишлади. Кейин Қизилтепа канали қурилишининг бошлиғи этиб Фарғона областига юборилди. Мирзачўлдаги йирик механизациялашган кўчма колоннага бошчилик қилди, «Джизаксовхозводстрой» трестининг бош инженери бўлиб ишлади.

У ҳам Новгородга келиб ишлай бошлади. Хотини Зуҳра, беш фарзандини ҳам олиб келди.

З. Шайдулин отасининг фронтдан ёзган хатларидан «Новгород», «Волхов дарёси» сўзларини болалигидаёқ хотирасига муҳрлаб олганди. Тажрибали механизатор бўлиб етишган йигит энди нима қилсин? Отасининг уруш йилларида юборган мактубларида бу ерда кўллар сероб эканлиги, ўрмонлари эса игнабаргли эканлиги ёзилганди. Игнабаргли ўрмон қанақа бўлишини онасидан сўраганида, у сира тушунтириб бера олмаган, лекин баҳайбат дарахтлар бўлса керак деб тахмин қилган, отанг қайтиб келганидан кейин аниғини билиб олармиз деб айтганди.

Отасидан эса узоқ вақтгача хат-хабар келмай қолди. Кейин учбурчакли кўк конвертда қорахат келди... Отасини бағрига олган замин орадан шунча йиллар ўтиб ўғли Шайдулинни ўзига чорлади.

РЕСПУБЛИКА юборган юзлаб кишиларнинг уч нафари ҳақида гап юритдик, холос. Одамлар бу ерга якка-ёлғиз эмас, бутун-бутун бригада, трестларнинг бўлими, механизациялашган колонна бўлиб келишди! «Известия» газетасида илгари хабар қилинганидек, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Иваново ва Новгород областларига оталиқ қилишга қарор берган республика мелиораторларининг ташаббусини маъқуллаб, 1976 йилдан 1980 йилгача бўлган муддат ичида бажарилиши лозим бўлган жуда катта ишлар ҳажмини белгилаб берди. Бу ерда 210 миллион сўмлик иш бажарилиши лозим эди.

Бу ерга келганларнинг ҳаммасини Новгородни зиёрат қилишга албатта олиб боришарди. В. Мимидиминов ҳам, Ҳ. Абилов ҳам, З. Шайдулин ҳам бу ерни биринчи бор зиёрат қилишди... Новгород Кремлини келиб кўриб, обдон томоша қилиб, ҳайратдан ёқа ушлашди. Бу ер Самарқанд эмас, ҳамма нарса бошқача, лекин Самарқанд каби жозибадор, мафтункор эди. Ажиб бир сокинликда «Россиянинг минг йиллиги» ёдгорлигининг ҳар бир шаклига мафтункор тикилиб қолишар, ғоят улкан ва жуда кўҳна Пётр билан Павел иконасидан кўз узишолмасди...

Экскурсовод қизнинг ҳикоясини тинглашаркан, буларнинг ҳаммасини гитлерчилар ўғирлаб, куйдириб юборгани, бемаъниликлар қилганига сира тушунишолмасди. Урушгача 1 миллион 200 мингдан зиёд аҳолиси бўлган шаҳарда ниҳояти икки юз нафар аҳоли оч арвоҳлардек юрганини кўз олдиларига келтиришолмасди. Уруш йилларида қурбон бўлган йигирма миллион кишидан 700 мингдан кўпроғи шу ерларда ётганини улар билиб олишди.

Қишлоқларда одамларга дуч келишганида мана бундай саволларни беришарди:

— Сольци бу ердан олис эмасми?

— Мясной Бор-чи?

Саволга савол билан жавоб беришарди:

— У ерда қариндошларингиз халок бўлганмиди?

— Худди шундай, отам билан бобом.

— Менинг тўнғич акам халок бўлган эди. Қани энди қабрини топсам.

Сукунат. Бир хўрсиниб олишгач, гап қотишарди:

— Йигитлар Мясной Борга бора кўрманглар.

— Нега энди?

— У ерда ҳали ҳам уруш асорати бор. Ҳамма миналарни олиб ташлашганича йўқ.

Дастурхон атрофида тирикчилик ва ер ҳақида суҳбат қуришарди.

— Заминимиз билан жудаям апоқ-чапоқ бўлиб кетганмиз диёлмаймиз. Лекин ақлни обдон ишлатиб йўл тутилса, ернинг захини қуритиб, шўри ювилса, ўғитланса, унда олтин ундириш мумкин, олтин.

— Бор шудимизни дам урушга, дам улкан қурилишларга сарфлаганимиздан заминимизда буталар кўпайиб кетди. Шу қадар кўпайдики, ҳайдаладиган ерлар тобора қисқариб боряпти. Энди эса, табиийки, иш бошқачасига кўчмоқда...

— Кечалари уйғониб кетасан — эшелон кетидан эшелон келади. Эрталаб қарабсанки, ҳаммаёқда техника. Улкан майдон бўлиб кетган. Бунақа трактор ва бульдозерларни умримизда кўрмагандик. Фақат ҳужум бошлаш керак, ҳужум!

Ўша суҳбатлар мавзуи уйга юборилаётган хатларга ҳам кўчарди: «Бу ерлар ғоят гўзал, сувлари-чи. Қани энди бизда ҳам шунчалик сув бўлса. Далалари оппоқ, пахтадан ҳам оппоқ...»

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети мелиораторларга қандай ишлар ҳажмини белгилаб берганлигини юқорида айтиб ўтгандим. Бу ерга келганлар ўзларининг тажрибаларини, техникасини, билимини қадимий Новгород диёрини бутунлай янгилашга сарф қилиш учун олиб келишди деб айтиш муболаға бўлур эди. Улар қўшаётган ҳисса улканлигини эса яшириб ҳам, ошириб ҳам бўлмайди. Республика область ерларини янгилашдан иборат улкан ва мураккаб программанинг учдан бир ҳиссасини бажармоқда. Хўш, улар конкрет нима иш қилишяпти? Айтиб бераман.

ОТАЛИҚҚА келганлар бу ерда фан ва техниканинг энг сўнгги муваффақиятлари асосида «Тошкент» ва «Дружба» совхозларини қуришга киришдилар. Дастлабки иккита механизациялашган колонна бу ерга 1974 йил охирларидаёқ келиб, Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг ҳозир иш олиб бораётган «Узновгородводстрой» трестига асос солишди. Республика Қишлоқ қурилиши министрлигининг махсус қурилиш поезди ишлаб турибди. Бу поезд зиммасига саноат базасини бунёд этиш, йиғма темир-бетон, уй-жой деталлари етказиб бериш, ремонт устахоналарини жиҳозлаш вазифаси юклатилган. «Узпарфинаводстрой» тресті Ўзбекистон ССР Сув хўжалиги қурилиши комитетига қарашли бўлиб, Парфино районида «Дружба» совхозини илдам суръатлар билан қурмоқда. Бундан ташқари, «Узколхозстрой» областда йирик чорвачилик комплексини бунёд этмоқда.

Аммо булар қурилишлар ва оталиқ ташкилотларининг шунчаки рўйхати холос. «Узновгородводстрой» тресті бошқарувчисининг ўринбосари А. Адиянов кабинетининг остонасидан ўтишим билан ҳамма ишларни муфассал билиб олдим. Анъанавий салом-аликдан кейин Адиянов пиёлаларга аччиқ кўк чой қуйгач, деворга қадаб қўйилган пахта чаноғига мафтункор қараб турганимни кўриб, жилмайиб қўйди-да, сўз бошлади:

— Чамаси, сизга қиёслаш учун мисоллар керакка ўхшайди. Мана, «Тошкент» совхозини шу беш йилликда қуриб битказамиз. Хўжалик сабзавот, сут етиштиришга мўлжалланган. Йилига беш ярим минг тонна сут ва йигирма олти минг тонна сабзавот етиштириш лойиҳаланмоқда. Беш ярим минг тонна сутни ташиш учун бутун бир поезд эмас, ҳатто жуда оғир юк ташувчи эшелон керак бўлади. Йигирма олти минг тонна эртаги сабзавотга келганда шуни айтиш керакки, бутун область бўйича етмиш бешинчи йилда шунча маҳсулот етиштирилган эди.

Шаҳардан чиқар-чиқмас шундай бир кашфиётни очдим: бир вақтлари «Волга»миз қорга тиқилиб қолиб, уни трактор тирковга олган эди. Энди бўлса, багажникка тросс солмасдан ҳам юравериш мумкин. Йўл жуда яхши. «Тошкент» совхозига ярим соатдан сал кўпроқ вақт ичида етиб олдик. Совхоз ҳозироқ тўла-тўкис шаклшамойилига келиб қолди, унинг бутун манзарасини тасаввур қилиш қийин эмас. Хўжалик маъмурий марказ, Маданият уйи, иккита магазин, маиший хизмат кўрсатиш комбинати, меҳмонхона, мактаб, алоқа узели, стадион, паркдан иборат бутун бир агрошаҳарча бўлади. Газ, иссиқ ва совуқ сув, канализация, телефон... Булар худди шаҳардагидек бўлади. Ишлаб чиқариш зонасида чорвачилик комплекси корпуслари ҳамда теплицалар жойлашади. Унинг атрофида эса уч ярим минг гектарлик мелиорация қилинган ерлар ястаниб ётади.

Ўтган беш йилликда етти миллион сўмликдан зиёд ишлар бажарилди, бу беш йилликда йигирма бир миллион сўмлик иш бажарилиши лозим.

Қозоғистон қўриғининг дастлабки йилларида бундай рақамлар ҳар қандай янги совхозда менга хаёлдек бўлиб туюлиши мумкин эди. Бу ерда эса бамайлихотир бундай дейишди:

— Иккитадан оилага мўлжалланган коттежни кўринг. Квартиралар икки қаватли. Биринчи қаватда меҳмонхона, емакхона ва ошхона, юқори қаватда ётоқхона ва болалар хонаси. Квартиранинг умумий майдони қарийб 60 метр келади. Сарой ва гаражни ҳам қўшиб ҳисобласа, 123 метр бошпана бўлади. Бундан ташқари, мўъжаз теплицаси бўлган томорқаси ҳам бор. Бундай уйларнинг лойиҳадаги қиймати 35 минг сўм атрофида.

«Дружба» совхози ҳам шу тарзда қурилмоқда.

Бинобарин, давр бошқача, қўриқ ўзгача. Аммо чўлқуварлар уни олдингисидан заррача осон забт этмаётирлар. Устига устак, кейинги беш йилнинг бошқа жойларда бўлгани каби уч йили эмас, балки ҳамма йиллари ниҳоятда ёғингарчилик билан ўтди.

ЎЗБЕКИСТОН мелиораторларининг дастлабки механизациялашган колоннасига В. Мимидиминов бошчилик қилди. У қанча бой тажрибага эга бўлмасин, қайта ўқиб-ўрганишга тўғри келди. Сувсиз чўлга сув чиқариш бошқа гап-у, зах ерни қуритиш бошқа гап экан.

Шунга қарамай, ўтган йиллар мобайнида «Тошкент-1» механизациялашган кўчма колоннаси Шимск районида 254 километр магистраль канал, 3900 километр зовур қазиди. Экскаваторчилар қарийб 6 миллион кубометр тупроқ қазишди. Бульдозерчилар далалардан 95 минг кубометр улкан харсангтошларни қазиб олишди. Захи қуритилган ва экинзорга айлантирилган ерларнинг умумий майдони ҳозироқ 12 минг гектардан ошиб кетди. Дала ва посёлкада бажарилган ишлар қўшиб ҳисоблангандa 11 миллион сўмликдан ошиб кетди. Ёзнинг энг қизғин дамларида Мимидиминов колоннасида ишловчилар сони 370 кишига етади.

В. Мимидиминовнинг институтдоши инженер Ҳ. Абилов «Дружба» совхозида олиб бораётган мелиорация ишлари ҳажми «Тошкент»дагидан анча катта — 6500 гектар. Аввалига у ерда йиллик иш ҳажми ниҳояти 800 минг сўм билан ўлчанган бўлса, кейинчалик 3 миллион сўмга етказишди. Ўтган йилнинг сўнгги квартали якунларига кўра Ҳ. Абиловнинг механизациялашган колоннаси СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг Қизил байроғига сазовор бўлди.

Колонна коллективи мавсумий ишлашдан воз кечиб, йил бўйи мелиорация иши билан шуғулланаётгани туфайли шундай катта муваффақиятга эришди. Махсус тиш қўйилган машиналар музлаган ерни тилиб, марза оляпти. Бошқа машина уни ағдариб кетяпти, кейин эса зовур қазийдиган машина юргизиляпти. Ёзги ботқоқлик кезларида, балчиқда тракторлар кабинасигача ботиб қоладиган пайтда ҳам зовур ўтказиш сира осон бўлмайди. Шу боисдан «Узновгородводстрой»нинг ҳамма бўлинмалари мелиорация ишлари йиллик ҳажмининг учдан бир қисмини қишда бажаришга киришдилар.

Бу чиндан ҳам олтин билан ўлчашга арзигули тажриба бўлиб, уни бутун Ноқоратупроқ зонасида ёйишга муносибдир.

Бригадаларнинг бир наряд бўйича ишлашга ўтиши ҳам жуда муҳим. Фронтда ҳалок бўлган жангчи ўғлони З. Шайдулин тўрт механизатордан иборат бўлинмани бошқаради. Олдинига улар массивларнинг бутасини қўпоришда алоҳида-алоҳида ишлашди. Ким қанча ишласа, шунча ҳақ олади, деб фикр қилишганди улар. Биринчилар қатори бу ерга келган ва мураккаб техникани яхши ўзлаштириб олган В. Блюм ҳаммадан кўп иш ҳақи оларди. Тўсатдан худди унинг ўзи бригада пудрати билан ишлашни таклиф қилиб қолса бўладими? Рози бўлишди. Натижа нима бўлди денг: илгари биров ботқоқликда уймаланишиб қолиб, вақтдан ютқазса, унинг қўшниси бемалол «кубометрдан норма ишларди». Энди бўлса, ботқоққа ботиб қолган дўстини чиқариб олишга шошилади. Машина синиб қолиш ҳоллари ҳам бўлади. Шунда биргалашиб тузатишади.

Натижада иш ҳақи камайдигина эмас, аксинча, кўпайди. «Узновгородводстрой» трестидаги меҳнат коллективларининг кўпчилиги бригада пудрати усулида ишлашга ўтмоқда.

Бу ерда фақат ўзбеклар эмас, балки украинлар, белоруслар, литваликлар ҳам руслар билан қўлни-қўлга бериб меҳнат қилишмоқда. Т. Расулов бригадаси ўтган йили нормадаги 50 километр ўрнига 89 километр ёпиқ дренаж ўтказди. В.Ресслер, И. Иванов бошлиқ кўп чўмичли экскаваторчилар бригадалари, В. Николаев бошлиқ комплекс қурилиш бригадаси ҳам яхши ишлаяпти.

ҚИЛИНГАН ишларнинг ҳаммаси — ботқоқликка, бутазорларга, майда ўрмонзор ва харсангтошларга қилинадиган ҳужумнинг ниҳояти плацдарми холос. Новгород пайкалларининг ўртача ҳажми 1,3 гектардан 2,5 гектарга ошганича йўқ. Одатдаги майда пайкалларда дон ҳосилдорлиги ўтган беш йилликда ўрта ҳисобда 9,6 центнер бўлди. Мелиорация қилинган ерларда эса зўрға 15 центнерга етди. Бу ҳали кам. Ҳақиқатан ҳам юз берган ноқулай шарт-шароитларни ҳисобга олган тақдирда ҳам бу жуда оз.

Янги ерларни ўзлаштиришнинг синаб кўрилган тажрибасидан тўлиқ фойдаланилса, олинадиган қайтим анча кўп бўлур эди.

Кейинги йилларда ишга комплекс ёндашиш янги ерларни ўзлаштиришнинг ўзига хос хусусияти бўлди. Аваламбор қудратли қурилиш индустрияси, йўллар, электр узатиш линиялари, обод посёлкалар бунёд этилмоқда...

Бу ерда ҳам кубометрлаб тупроқ қазиб олишмоқда. Лекин фарқи шундаки, қумлик ва тақир ерларни забт этувчи экскаваторчилар ва бульдозерчилар билан бирга агрономлар, сеялкачилар, комбайнчилар меҳнат қилишади. Ирригация ишлари ниҳоясига етгандан кейин икки йил ўтгач, учинчи йилга бориб қиёфасини ўзгартирган ер буюртмачига мўлжалланган ҳосилни инъом этмоқда.

Ноқоратупроқ зонада эса иш тажрибаси ҳозирча бошқача. СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг «Главнечерноземводстрой» системасига кирувчи «Новгородсовхозводстрой» дирекцияси буюртмачилик қилмоқда. Шу системага кирувчи «Новгородгипроводхоз» лойиҳа ишларини олиб боради. Асосий қурувчи худди шу идорага бўйсунади. Оқибат натижада совхоз ёки колхоз тез қайтим берадиган майдон ўрнига йиллаб тартибга келтириш лозим бўлган ерни олади.

«Волна революции» совхозида «Тошкент-1»нинг ММКК бошлиғи инженер В. Мимидиминовни нарядсиз ишловчи звено бошлиғи В. Михалев билан бежиз учраштириб қўймадим. Буни шунинг учун қилдимки, хўжаликдаги барча мелиорация ишларини «Тошкент-1» улкан майдонда олиб боряпти. Михаил Семёнович Михалев звеноси худди шу заминда ғалла ва ўт етиштирмоқда. Михалевнинг шуҳрати бутун областга таралган. Ахир, 17 механизатор ва уч ишчи совхознинг 60 процент экинзорида деҳқончилик қиляптида. Михаил Семёнович Октябрь Революцияси ва Меҳнат Қизил Байроқ орденлари билан мукофотланган. Звенода уч киши мамлакат Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг «Москвич» автомашинаси билан тақдирланган.

30—40 центнерлик ҳосилдорлик энди Михалевни ҳайратга сололмайди. Бир массивдан ҳатто 54 центнерлик хирмон кўтаришди. Михалев ўртача ана шундай кўрсаткичга эришиш мумкинлигига ишонади. Аммо...

— Ҳамма нарсани куб ва километрлар билан ўлчайсиз, — деб хўрсинади Михаил Семёнович, — Бунинг ўрнига, ерни ҳосилдор қилиб топшириш керак.

Энди Мимидиминов эътироз билдира кетди:

— Планимда бундай иш йўқ. Бу гаплар айтилмаган. Штатимизда бирорта ҳам агроном йўқ.

— Бошлиқ бўлганингдан кейин планингга киритишларини сўрагин-да. Ахир, мелиорация қилишда ҳам гап бор. Пулни ерга кўмиб юбориш ҳам мумкин, ундан қазиб олиш ҳам мумкин.

— Гапингиз тўғри-ку, Михаил Семёнович, аммо эскичасига айтгандек, таомилимиз бошқа-бошқача-да.

— Жуда ҳам унақа эмас. Гап таомилда эмас. Брак ёки кўриниб турган паларартиш ишлашни ҳисобга олмаймиз. Фақат «қониқарли» ва «аъло» орасидаги фарқни олайлик. Сизлар унумдор тупроқни шиббалаб, тезгина канал ўтказасиз. Планни дўндирасиз, лекин бизга нуқул лой қолади. Бундай жойлардан йигирма эмас, ҳатто ўн центнер ҳам ҳосил олиб бўлмайди. Сизларни ҳам биздақа кабн охирги маҳсулотга боғлаб қўйишса борми, нима бўлардн. Ўшанда зовурга синиқ сополни эмас, фақат бутунини ёткизасизлар. Ерни текислаш олдидан қазиган зовур юз йилдан кейин ҳам йўқолиб кетмаслиги учун торф билан ёпадиган бўласизлар.

— Ахир бизга сопол қувурнинг ярмини брак ҳолда етказиб беришяпти-ку.

— Баҳслашмайман. Ҳозир қувурнинг қандай бўлиши билан бир мирилик ишинг йўқ. Охирги маҳсулотга боғлаб қўйишган бўлганида қувур заводига бориб, жанжал қилган бўлардинг. Ахир, мен сеялкага чириган уруғ солмайман-ку.

— Сиз ҳақсиз, Михаил Семёнович, мен енгилдим. Ерни ҳосилдор қилиб топшириш учун ҳаракат қиламиз.

— Аввал бошдан шундай десанг бўларди-ку.

...Область партия комитетида ҳам, область ижроия комитетида ҳам, «Узновгородводстрой»да ҳам, район партия комитетлари ва райижрокомларда ҳам шу ҳақда узоқ суҳбатлашишимга тўғри келди. Ҳамма жойда бир тўхтамга келинди: мелиораторларнинг ишини охирги маҳсулотга боғлаб қўйиш чиндан ҳам Ноқоратупроқ ерларини мўл ҳосилли зонага айлантирган бўлур эди. Шундай қилинганида узоқ келажакда эмас, яқин йиллар ичида саховатли зонага айлантириш мумкин бўлур эди.

Анатолий ИВАШЧЕНКО,
Новгород области.

(«Известия», 28 март).

МУБОРАК ГАЗ КОМПЛЕКСИ ҚУРИЛИШИ МУХБИРЛАР ПУНКТИ

ЗАРБДОР ҚУРИЛИШ МУВАФФАҚИЯТЛАРИ ВА ЮМУШЛАРИ

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ», «ПРАВДА ВОСТОКА» ВА ЎзТАГ МУХБИРЛАР ПУНКТИ ХАБАР ҚИЛАДИ:

Қарши даштидаги катта газ комплекси қурилишининг ҳар бир куни янгилик келтирмоқда. Ҳозир Муборак газни қайта ишлаш заводининг ишчилари қурувчилар билан бирга корхонанинг учинчи навбатидаги учта установкадан биринчисини синаб кўрмоқда.

БИРИНЧИЛИКНИ КИМ ҚЎЛГА КИРИТАДИ

Март ойи иш якунларига кўра илк бор қурувчилар энг яхши коллективига Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ҳамда Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи топширилади. Ҳар бир киши умумий муваффақиятга мумкин қадар кўпроқ ҳисса қўшмоқ учун мусобақада актив қатнашмоқда.

«Бухарагазпромстрой» инженерлари, мастерлари, ишчилари Қуйимозор-Муборак 98 километрли қувур-ариғини ёткизишда, иссиқлик установкаларини монтаж қилаётган «Ўзбекгидроэнергострой» ишчилари зарбдорларча меҳнат қилмоқдалар. «Муборекгазпромстрой» бош пудратчи трестининг бригадалари суръатда ҳам, сифатда ҳам улардан қолишмаяптилар. Улар учинчи навбатдаги сўнгги блокка пойдевор қўймоқдалар. Бу блок ҳар йили 1,5 миллиард кубометр газни қайта ишлашга мўлжалланган. «Средазнефтегазмонтаж» 9- ва 5-бошқармаларининг монтажчилари яна бир блокда ишламоқдалар, улар сульфат аралашмаларини ютувчи кўп тонналн реакторларни жойига ўрнаштирмоқдалар.

ЎСАЁТГАН ЗАВОД УЧУН КАДРЛАР

Қашқадарё область партия комитети Муборак комплексининг қурувчилари ҳамда ишлаб турган завод меҳнаткашларининг маданий-маиший шароитларини яхшилаш тадбирларини ишлаб чиқди. Баъзи бир ишлар қилиб қўйилди. Масалан, Муборакда индустриал техникумнинг филиали очилди, бир группа ишчилар инженер бўлиб етишиш учун Тошкент политехника институтига юборилди. Лекин кадрлар масаласини ҳал этиш учун бу чоралар кифоя қилмайди. Учинчи навбатнинг ўзигагина бир юз элликта малакали мутахассислар керак бўлади, ҳолбуки уларни уй-жой билан таъминлаш зарур. Кейинги пайтларда матбуотдаги танқиддан сўнг Муборак шаҳрида маданий-маиший объектлар қуришда ижобий силжишлар бўлди. Аммо бу ишларни, шунингдек уй-жой қурилишини яна да қатъий ва таъсирчан назорат остига олиш зарур.

М. КАРОМОВ,
Ж. ХОЛҚОСИМОВ.

ҚИЙИН ИМТИҲОН

Монтажчилар ва созловчилар айтган сўзларининг устидан чиқдилар: йилига 300 минг тонна қувватли газ олтингугурт олиш цехининг машина-ускуналари синовларга муддатидан илгари тайёрланди. Давлат комиссияси қабул қилиб олиш актларини расмийлаштирмоқда.

Бепоён даштда эса иш қизғин бормоқда. Зеварда конида газни комплекс тайёрлаш учун машина-ускуналар монтаж қилаётган «Узбекгазпромстрой» 4-қурилиш бошқармасининг бригадалари майдонда кун бўйи ишламоқдалар. Бу ерда тозаланган ёқилғи май ойида Муборакдаги заводга берила бошлаши керак.

МАТБУОТНИНГ ТАНҚИДИДАН СЎНГ ЧОРАЛАР КЎРИЛДИ

Мухбирлар пунктимиз газни қайта ишлайдиган завод учинчи навбати учун йиғма темир-бетон етишмаётганлигини хабар қилди. «Узстройиндустрия»нинг Тошкентдаги заводлари ресурслар ва ишчи кучидан миришкорлик билан фойдаланиб, қўшимча деталлар ишлаб чиқара бошлади.

Ўзбекистон Госснаби зарбдор объектга зарур прожекторлар берди. Улар Мубораккa олиб келинди. Эндиликда қурувчи бригадалар учинчи сменани ҳам ташкил этишлари мумкин.

Барча қурувчиларни ёнилғи ва мойлаш материаллари билан таъминлаш масалалари тез ҳал этилди.

БУГУНГИ ТЎСҚИНЛИК НИМАДА?

Темирйўлчилар Тошкентдан Мубораккa қурилиш деталларини етказиш учун ҳамон етарли миқдорда очиқ вагонларни бермаяптилар. Денгизкўл—Ҳовузак конларини ишга ҳозирлаш суст бормоқда. Бу конлардан заводга ҳар йили 2 миллиард кубометр газ бериб турилиши керак. «Наипгазстрой» тресті бу ишларни тўхтатиб турибди. 200 га яқин ишчи етишмайди. Ёғоч-тахта, лак, бўёқ, эпоксид смола зарур. Объектда ҳанузгача ошхона йўқ, ишчиларга овқатланганн 20 километр узоқликдаги ошхонага боришга тўғри келади.

Бу проблемаларни **«Наипгазстрой»** билан бирга **республика Госснаби, «Союзузбекгазпром»** бирлашмаси нинг раҳбарлари ҳал этишлари керак. **«Узстройиндустрия»** заводларидан Қуйимозор-Муборак қўриқ қувур ариғи бош иншоотига шошилинч равишда йиғма темирбетон етказиб бериш зарур.

В. ПЕТРОВ,
В. ШУМАЙЛОВ.

МЕҲНАТ ҲАҚИДАГИ ҚОНУНЛАРГА ҚАТТИҚ РИОЯ ҚИЛИНСИН

Республика касаба союз хўжалик активининг 30 март куни Тошкентда бўлиб ўтган йиғилиши меҳнат ҳақидаги қонунларга риоя қилиш масалаларига бағишланди. Йиғилишда Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг раиси Н. М. Маҳмудова доклад қилди.

Экономикани ривожлантириш юзасидан КПСС XXVI съезди белгилаб берган улуғвор вазифаларнинг ҳал этилиши ҳар бир меҳнат коллективида юксак уюшқоқлик, интизомлилик, социалистик қонунчиликни янада мустаҳкамлаш вазиятини вужудга келтиришни тақозо этаётганлиги йиғилишда таъкидлаб ўтилди.

Меҳнат қонунлари талабларига қаттиқ риоя қилаётган, ишчи ва хизматчиларни меҳнатга онгли муносабатда бўлиш руҳида тарбиялаш учун кўп иш қилаётган коллективлар намуна қилиб кўрсатилди. Илғор коллективларда жамоатчилик асосида иш кўраётган кадрлар бўлимлари, ҳуқуқий пропагандани кучайтираётган юридик консультациялар катта иш олиб бормоқда. Бу коллективлардаги ишчилар йиғилишларида меҳнат интизомини бузиш ҳоллари ҳамма вақт муҳокама қилинади.

Шу билан бирга, деб уқтириб ўтилди йиғилишда, меҳнат ҳақидаги қонунлар бузилаётган, интизом паст, кадрлар қўнимсизлиги мавжуд бўлган корхона ва муассасалар республикамизда ҳали ҳам кам эмас. Касаба союз ташкилотлари ва хўжалик раҳбарлари ишчи ва хизматчиларнинг меҳнат ва дам олиш шароитларини такомиллаштириш юзасидан коллектив шартномаларда кўзда тутилган тадбирларни муваффақиятли равишда амалга ошириш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилишлари, ҳар бир иш минутидан самарали фойдаланишга эришаётган ишчилар, инженерлар ва техникларни ҳар томонлама рағбатлантиришлари лозимлиги қайд қилиб ўтилди.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари Л. И. Греков нутқ сўзлади.

(ЎзТАГ).

МЕҲНАТ РАПОРТЛАРИ

Тошкент областидаги саноат корхоналарининг коллективлари КПСС XXVI съезди тарихий қарорларини бажара бориб, маҳсулот реализация қилиш ва кўпчилик буюмларнинг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш юзасидан шу йил биринчи квартал планини муддатидан илгари — 30 март куни бажардилар.

Март ойининг охиригача пландан ташқари 25 миллион сўмликдан кўпроқ маҳсулот реализация қилинади.

* * *

КПСС XXVI съезди қарорларидан илҳомланган Тошкент шаҳридаги саноат корхоналарининг коллективлари иш самарадорлиги ва сифатини ошириш, ўн биринчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли равишда тўла ва ошириб бажариш учун ўтказилаётган социалистик мусобақани кенг авж олдириб, саноат маҳсулотини реализация қилиш ҳажми ва буюмлардан энг муҳим турларининг кўпчилигини ишлаб чиқариш юзасидан биринчи квартал планини муддатидан барвақт — 30 март куни бажардилар.

Шаҳар корхоналари ва ташкилотларида Москва ва Ленинград меҳнаткашларининг беш йилликнинг биринчи йили шахсий ва бригада топшириқларини 7 ноябргача бажариш юзасидан ташаббуси кенг оммалашди.

(ЎзТАГ).

ФАН—ЯНГИ УФҚЛАР ОЧМОҚДА

ҲОСИЛ КАЛИТИ

Илдиз чириш касаллиги олдини олишнинг самарали воситаси

Мамлакатимиз олимларининг илмий изланишлари, шунингдек, чет элларда олиб борилаётган илмий-тадқиқотлар туфайли ўсимлик, жониворлар ва киши организмига турли йўсинда таъсир этувчи омилларнинг физиологик ва биохимик роли аниқланди. Турли ферментлар, витаминлар, гормонлар ва бошқа бирикмалар таркибида учровчи бу моддалар тирик организмда рўй берувчи биохимик жараёнларга таъсир этади. Худди ана шу хусусиятлар қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришида улардан кенг фойдаланишга асос бўлмоқда.

Маълумки, партия ва ҳукуматимиз қишлоқ хўжалигини ҳар тарафлама юксалтиришда бошқа кўпгина омиллар қатори химиялаштиришга ҳам катта аҳамият бермоқда. КПСС XXVI съезди ҳамда Ўзбекистон Компартияси XX съездининг қишлоқ хўжалигини янада юксалтиришга оид қарорларини ва кўрсатмаларини муваффақиятли бажаришда кимёгар олимларнинг стимуляторлар ва бошқа физиологик актив моддалар устидаги изланишлари муҳим аҳамият касб этади.

Кейинги вақтда пахтачиликда ҳам баъзи ана шундай моддаларни кенг қўлланишга ҳаракат қилинмоқда. Афсуски, уларнинг аксарияти барқарор бўлмаганлиги учун ҳам амалиётда кўнгилдагидек натижа бермаяпти. Лекин деҳқончиликда кенг кўламда ишлатиш мумкин бўлган бирикма мавжудки, бу таркибида кремний бўлган бирикмалардир. Қишлоқ хўжалигимиз бугунги кунга келиб, ана шу актив модда билан тобора кенг қуролланмоқда. Аслини олганда, биз кремний дунёсида яшаймиз, десак муболаға бўлмас. Зеро, ер қобиғининг асосий моддаларидан бири кремнийдир. Ўзимиз билмаган ҳолда кремний кислотаси ҳамда унинг тузлари эриган сув ичамиз, таркибида кремний зарралари бўлган ҳаводан нафас оламиз. Ҳар куни овқатланган чоғимизда таом таркибидаги ярим грамм кремний организмимизга киради. Айни чоғда бу модда киши организмида сақланиб қолмайди. Чунки инсон танасида кремний миқдори бир неча граммдан ошмайди.

Шу боисдан бўлса керак, яқин-яқингача унинг организмга таъсири йўқ деб келинарди. Қолаверса, баъзилар уни ортиқча, ҳатто зарарли деб ҳам ҳисоблар эдилар.

Иқтидорли совет олими Михаил Воронковнинг кашфиёти бу хил қарашларга чек қўйди: унинг лабораториясида ҳайвонлар ва ўсимликларга мўъжизакор таъсир этувчи Мивал ва унинг аналоги — Мигуген яратилди. Мивал кремнийли органик дори бўлиб, оқсил ва нуклеин кислоталарнинг биосинтезини самарали бошқариб туради. Унинг энг ажойиб хусусиятларидан бири шуки, Мивал таъсирида бириктирувчи тўқималар жадал ривожланади. Бу ҳол уларни медицинада муваффақиятли қўлланишга сабабчи бўлди. Айни чоғда Мивал чорвачиликда жониворларнинг териси, ва мўйнасини яхшилашда, паррандачиликда эса товуқлар серпуштлигини оширишда қўл келди. Пилла қурти маҳсулдорлигини оширишда ажойиб истиқболлар яратади.

Бу фойдали кимёвий бирикма қишлоқ хўжалигида баъзи экинлар ҳосилдорлигини оширишда самарали восита эканлиги аниқланди. СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси М. Воронков қишлоқ хўжалигида унинг бебаҳо кўмакчи эканлиги анча кеч аниқланганлигини афсус билан таъкидлайди. Чунки аввалига ҳамма бу янги бирикманинг медицинадаги таъсири ҳайратомуз эканлигига қизиқиб, уни қишлоқ хўжалигида фойдаланиш мумкин эканлигини унутган эди.

Башарти ҳайвонлар кремнийни овқатланиш йўли билан олсалар, ўсимликлар уни тупроқдан ўзлаштиришади. Шуниси ҳам борки, кремний бошоқли ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларининг зараркунандаларга, турли касалликларга, паст ва юқори температурага чидамлилигини ошириб, бақувват ўсишини таъминлайди. Шу боисдан ҳам таркибида кремний бўлган ўғитларни ўсимликлар осон ўзлаштиради. Бу ҳол ҳосилдорликни оширишдан ташқари касалланишни камайтиради.

Янги стимулятор маккажўхори, буғдой ва картошка етиштиришда синаб кўрилди. Ҳосилдорлик унинг шарофати билан анча ошди. Пахтачиликда бу хосиятли органик бирикма 1975 йилдан бери СоюзНИХИда синовдан ўтказиб келинмоқда. Ғўзанинг бутун вегитацион даврида унинг фойдали таъсири текширишлар натижасида тўла аниқланди. Маълумки, бугунги кунда қишлоқ хўжалиги олимларидан ғўзанинг серҳосил, барвақт етиладиган навларини яратиш талаб этилмоқда. Бунинг учун экин майдонларининг ҳар бир гектарида бақувват кўчат олиниши, чигитнинг соғлом ва бир текис униб чиқиши, кўчатларнинг зарур миқдорда бўлиши муҳим аҳамият касб этади. Мамлакатимиз пахтакор зоналари иқлим шароитлари ҳар хил бўлганлиги туфайли ҳам обҳаво шароитларидан қатъи назар чигит у ёки бу йўсинда албатта чирийди, кўчатлар гоммоз ва илдиз чириш касаллигига дучор бўлади. Бу касаллик ҳамма пахтакор республикаларда учрайди. Чигит чириши кўпроқ об-ҳаво серёмғир келган кезларда, чигит чуқурроқ экилган пайтларда рўй беради. Илдиз чириш касаллиги эса ҳарорат узоқ вақт паст келганда, шунингдек, захбосган майдонларда рўй беради. Оқибатда ҳар йили каттакатта майдонларда ғўза қатор ораларини тўлдириш, баъзан эса карталарни бутунлай қайта экишга тўғри келади. Табиийки бу ҳол кўп меҳнат, техника воситаси, чигит ортиқча сарф бўлишига олиб келади. Устига-устак ўсимликнинг, ғўзанинг авж олиши кечикиб, ҳосил кам тугади. Ана шу барча камчиликларга ягона даво кремнийли органик бирикма бўлиб, чигитларни экишдан олдин Мивал ва Мигугенлар билан ишлов бериш керак.

Бу ишнинг нақадар катта фойда келтиришини қуйидаги мисоллардан ҳам билиш мумкин. 1978 йили Бутуниттифоқ пахтачилик илмий-тадқиқот институтида Мивал билан ишлов берилган чигитни барвақт ва оби-тобида экиб кўрилди. Бунда бир литр сувда 200 миллиграмм Мивал эритилди. Қизиғи шундаки, ғўзанинг униб чиқиши барвақт экилган майдонларда ҳам, гарчи температура шароити жуда ноқулай келган бўлса-да, оби-тобида экилган майдондагилардан сира фарқ қилмади. Ҳар икки ҳолда ҳам аввалига ниҳоллар тез авж олди, илдиз чириш касаллиги мутлақо учрамади. «Тошкент-1» навининг чигити туксизлантирилиб, барвақт экилганда ниш уриб чиққан куни Мивал таъсирида 24,2 минг гектар, таққослаш учун экилган майдонда эса 6,1 минг гектар майдонда кўчатлар кўринди. Икки кундан кейин эса бу кўрсаткич 52,8 ва 15,4 минг гектарни ташкил этди.

Шундан кейин турли регионларда тадқиқотлар ўтказилди. **Хоразм, Пахтаорол тажриба станциялари, Янгийўл районидаги «Партия XXI съезди» колхозида янги дори шарофати билан чигит тез униб чиқиб, ғўзанинг гуллаши ва пишиб етилиши анча тезлашди, пахтанинг сифати яхшиланди, ҳосилдорлик эса гектарига 2,7—4,2 центнерга ошди. Ҳосилдорликнинг ошиши ва пахта сорти яхшиланиши ҳисобига «Партия XXI съезди» колхози ҳар йили 300 минг сўмдан ортиқ ёки гектарига 431 сўмдан даромад қилди. Бутун Янгийўл райони бўйича эса иқтисодий самарадорлик 1 миллион 242,5 минг сўмни ташкил этди. Янгийўл районининг «Коммунизм», Гурлан районининг Киров номли, Риштон районининг «Коммунизм» колхозлари, Жомбой районидаги «Жомбой» совхозида ҳам ана шундай натижаларга эришилди.**

Бу хосиятли, шарофатли стимулятордан республикамиз хўжаликларида янада кенг кўламда қўлланиш режалаштирилмоқда. Шу мақсадда ана шундай препаратлардан кўп миқдорда келтирилади. Бу эса ўз навбатида Мивал ва Мигугенларни қўлланишда белгиланган тадбирларни аниқ бажаришни тақозо этади. Бу препаратлар безарар бўлиб, олиб борилган текширишлар уларнинг таъсирида инсон организмида ҳеч бир ўзгаришлар бўлмаслигини кўрсатди. Мивал ва Мигугенни асосан экишдан олдин чигитга ишлов беришда қўлланиш керак. Тозаланган, туксизлантирилган чигит 5 литр сувга бир грамм препарат тўғри келадиган қилиб тайёрланган эритмада намланади. Туксизлантирилган чигит учун ҳар тоннасига 30—40 литр, тозаланган чигит учун эса 500—600 литр эритма сарфланади. Тозаланган чигитни экишга тайёрлаётганда ПГС маркадаги гербицидлар солиш учун тайёрланган қурилмадан фойдаланган маъқул. Ҳар бир бочкага (ҳажми 300 литр) 60 грамм препарат берилади. Уни аралаштириш учун трактор 10—15 минут ишлаб турса кифоя. Шундан сўнг чигит яхшилаб ивитилиб, экилади. Чигитга ишлов берган ҳамон экишни бошлайвериш зарур. Эритмани иқтисод қилиш мақсадида чигитга махсус бетонлаштирилган майдончаларда ва ҳовузчаларда ишлов бериш керак.

Мивал ва Мигуген биологик актив моддалар бўлгани учун ҳам тупроқда нам кам бўлган пайтда ўз вақтида суғориш талаб этилади. Ёғин-сочинли кунлардан сўнг қатор ораларини юмшатиш ва культивация қилиш ҳам катта аҳамиятга эга. Ана шундай тадбирлар биостимуляторлар таъсирини кучайтириб, ғўза тараққиётининг дастлабки давридаёқ илдиз авж олишини тезлаштиради.

Республикамиз пахтакорлари съездлар йилида, ўн биринчи беш йилликнинг биринчи йилида янада улкан маррани белгиладилар. Ватанга 5 миллион 900 минг тонналик «оқ олтин» хирмони ҳадя этилади. Ана шу юксак мажбуриятни бажаришда замонавий деҳқончиликнинг барча қоидаларига қатъий риоя қилиниши, минерал ўғитлар шу жумладан Мивал ва Мигугендан органик ўғитлар, биостимуляторлардан кенг ва ўринли фойдаланиш керак.

У. МАДРАИМОВ,
СоюзНИХИ сектор мудири, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати;
В. ЕРЕМЕЕВ,
Янгийўл район қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши бошқармаси бошлиғи;
М. ИСМАТОВ,
Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхози раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони;
М. МАРАҲИМОВ,
Янгийўл районидаги «Партия XXI съезди» колхози раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

КОНВЕРТЛАРНИ ОЧГАНДА

ДЎСТЛИК РИШТАЛАРИ

Ёртепалик йигит Турғунбой Бойхонов Улуғ Ватан урушидан ғалаба билан қайтаётиб, тақдирини новосибирсклик рус қизи Галина билан бир умрга боғлади. Шунга ҳам қанча йиллар ўтиб кетди. Шу орада Бойхоновлар оиласида Онахон, Оминахон исмли фарзандлар туғилиб, вояга етди. Бугунги кунда Онахон медицина ходими, Оминахон Ставрополь педагогика институтида таълим олмоқда.

Турғунбой ака ва Галина опалар кўп йиллардан буён колхозда паррандабоқар бўлиб ишлашади. Коммунист Г. Бойхонова яқинда район партия комитетининг аъзолигига сайланди.

Галинанинг синглиси Мария ҳам Ўзбекистонга келиб Жомашўйида яшаб меҳнат қилмоқда. Бойхоновлар оиласи билан Галина опанинг Новосибирскда яшаётган синглиси Полина Янук, унинг ўғиллари Владимир, Александр ва Андрейлар ўртасида дўстлик алоқалари мустаҳкамланди. Ҳар икки оила аъзолари меҳнат отпускалари пайтида бир-бирлариникига ташриф буюришади. Сибирликлар ёртепалик деҳқонларнинг иш тажрибалари билан танишсалар, наманганликлар қариндошлари ишлаётган Новосибирскдаги «Сибсельмаш» заводи ишчилари ҳузурида меҳмон бўлишади.

К. ОХУНОВ,
Наманган области.

ПАРМАЛОВЧИЛАР ШИЖОАТИ

Ҳар касбнинг ўз гашти ва қийинчилиги бор. Муборак нефть ва газ қидирув экспедицияси бошлиғи А. Бобожонов ўз касбига меҳр қўйиб, коллектив ичида обрў топганлардан. У экспедицияда меҳнат фаолиятини пармаловчига ёрдамчиликдан бошлаган. Мураккаб касб сирларини ўрганиб олгач, қисқа муддатли малака ошириш курсида ўқиди ва мустақил пармаловчи бўлиб ишлай бошлади.

Геолог мутахассислар томонидан топилган ер ости бойлигини биринчи бўлиб амалда кашф этувчи пармаловчи ҳисобланади. А. Бобожонов бошлиқ коллектив аъзолари томонидан пармаланган ўнларча қудуқлар кашф этилган ер ости бойликлари осонликча қўлга киритилгани йўқ. У бошлиқ бригада азаматлари партиямиз XXVI съезди қарорларини амалга ошира бориб, янги конларни излаб топиш мақсадида баракали меҳнат қилмоқдалар.

А. ЎРИНОВ,
Қ. ЎРИНОВ,
Қашқадарё области.

ҚУРОЛДОШЛАРИМИЗНИ ИЗЛАЙМИЗ

Биз, биринчи даражали Суворов орденли Нежинск-Кузбасс механизациялашган 7-гвардиячи корпус уруш ветеранлари Советни (Москва шаҳри) топширигига биноан, Улуғ Ватан уруши фронтларида немис-фашист босқинчилари билан бўлган жангларда қатнашган жанговар қуролдошларимизни излаймиз.

Корпусимизда Совет Иттифоқининг кўпгина областларидан, шу жумладан, Ўзбекистондан ҳам турли миллат вакиллари хизмат қилишган.

Нежинск-Кузбасс механизациялашган 7-гвардиячи корпус ветеранлари (24, 25, 26-гвардиячи механизациялашган бригадалар ҳамда 57-гвардиячи танк бригадаси) ўз полкдошларининг овоз беришларини ҳамда қуйидаги адресга мурожаат қилишларини илтимос қилади: Свердловск шаҳри —620073, Бажов кўчаси, 125-уй, 86-квартира, **Юрий Михайлович БАБУШКИН**га.

ЧОРВАЧИЛИК—ЗАРБДОР ФРОНТ!

СЕМИРТИРИШ ҲИСОБИГА

КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съезди қарорларини изчиллик билан амалга ошираётган Янгиариқ райони чорвадорлари гўшт тайёрлаш ярим йиллик планини бажардилар. Қабул пунктларига ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 81 тонна кўп гўшт етказиб берилди.

Чорвадорлар бу муваффақиятга қорамолларни сўқимга боқиш эвазига эришдилар. Гўштга топширилган ҳар бир бош қорамол 410 килограмм тош босди.

Шунингдек, давлатга сут сотиш квартал плани 130 процент бажарилди. Тухум сотиш йиллик плани 134 процент адо этилди.

Район чорвадорларининг бу муваффақиятига «Москва», Киров номли колхозлар катта ҳисса қўшдилар. Бу колхозлар чорвадорлари гўшт тайёрлаш йиллик планларини ошириб бажардилар.

Район хўжаликларида давлатга чорвачилик маҳсулотлари топшириш давом этмоқда. Айни пайтда чорва моллар ва паррандаларнинг маҳсулдорлигини ошириш учун барча имкониятлар ишга солиняпти.

ИБРАТЛИ ТАШАББУС

Қашқадарё областининг бир группа илғор чорвадорлари КПСС XXVI съезди қарорларидан руҳланиб партиянинг озиқ-овқат программасини амалга оширишга муносиб ҳисса қўшиш юзасидан ибратли ташаббус бошладилар. Ташаббускорлар орасида Баҳористон районидаги «Ўзбекистон» давлат наслчилик заводи бош чўпони, республикада хизмат кўрсатган чорвадор Тўймурод Нуриев, Косон районидаги «Чорвадор» совхозининг бош чўпони, Ленин ордени кавалери Бекназар Давлатов, Усмон Юсупов районидаги «Пахтакор» совхозининг сут соғувчиси, Ленин ордени кавалери Лидия Кафтанова, Шаҳрисабз районидаги «Правда» колхозининг сут соғувчиси, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Анвара Жўраева ва бошқалар бор. Улар областдаги барча чорвадорларга мурожаат қилиб, чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни йилдан-йилга 25—30 процентга кўпайтиришга даъват этдилар.

«Совет Ўзбекистони» мухбири.

СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ. Шеробод районидаги «Коммунизм» совхози яйловларида қўзилатиш қизғин давом этяпти. Дастлабки кўрсаткичлар чакки эмас. Ҳар юз совлиқдан 150 тадан қўзи олинмоқда. Бу ўтган йилгидан 10 та кўпдир. Суратда: Холмат Бердиев [чапдан], совхоз директори Қаршиев, бўлим бошқарувчиси Назир Холмуротов ва илғор чўпон Файзи Чориев қўзиларни кўздан кечиришмоқда.

И. Хўжаев фотоси. (ЎзТАГ).

ҚОҒОЗДАГИ БОҒЛАР

Кейинги йилларда Қорақалпоғистон автоном республикасида боғ-роғлар, токзорлар кенгайтирилди, ҳосилдорликни ошириш йўли билан маҳсулотлар тайёрлаш кўпайтирилди. Автоном республиканинг «Коммунизм», «Ленинобод», Охунбобоев номли, Максим Горький номли совхозларида, Ленин номли, Крупская номли, «Коммуна», «Намуна» колхозларида ва бошқа қатор хўжаликларида етиштирилаётган ширин-шакар мевалар, узумлардан мамлакатимиз саноат районларининг меҳнаткашлари ҳам баҳраманд бўлиб, боғбон-соҳибкорларга раҳматлар айтмоқдалар.

Афсуски, боғ-роғлар, токзорларни янада кенгайтириш, маҳсулотлар етиштиришни кўпайтиришда резервлардан тўла фойдаланилаётгани йўқ. Кўпчилик колхоз ва совхозларда янги боғлар, токзорлар бунёдга келтириш юзасидан белгиланган топшириқлар бажарилмаяпти, кўпинча не умидлар билан экилган мевали ва манзарали дарахт кўчатлари, токлар қаровсизлик оқибатида қуриб қоляпти. Кўчатлар экилади, токлар ўтқазилади, шу билан иш битди ҳисобланиб, ҳамма нарса унутилади. Ниҳоллар ва токлар вақтида суғорилмайди, ўғитланмайди, қатор ораларига ишлов берилмайди, қишлоқ хўжалик зараркунандалари ва касалликларига қарши чоралар кўрилмайди. Оқибатда қилинган меҳнат, сарфланган харажат шамолга совурилади.

ТАШВИШЛИ СИГНАЛ

Бундай нуқсон автоном республика Қишлоқ хўжалик министрлиги, сабзавот-мева ва узумчилик аграр-саноат бирлашмаси, «Каракалпакирсовхозстрой» территориал бошқармаси хўжаликлари фаолиятида айниқса кўпроқ учраяпти. Куз ва баҳорда кўчат ўтқазиш, боғлар бунёдга келтириш ойлиги бошланишидан олдин яхшигина тадбирлар белгиланади, уни бажариш учун масъул кишилар ажратилади. Тадбирларни амалга ошириш фурсати етганда шу участканинг масъул кишиларини топиб бўлмай қолади. Кўпинча ниҳол етишмаётгани, транспорт камлик қилаётганидан нолинади. Аслида эса ер вақтида тайёрланмайди, мавжуд механизм-агрегатлардан етарли фойдаланилмайди, тайёрланган кўчатлар ташиб олинмай кўчатчилик хўжаликларида қолиб кетади.

Нукус — Тўрткўл йўли 172 километрга, Нукус — Мўйноқ йўли 264 километрга, Нукус — Тахтакўпир йўли 108 километрга чўзилган. Шу йўлларнинг икки четига мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ўтқазиш ҳақида узоқ йиллардан бери гап бўляпти. Афсуски, ҳамон бир фикрга келингани йўқ. Қорабайли — Шуманай, Халқобод — Кегайли, Бўзатов — Чимбой ва бошқа қатор серқатнов йўлларнинг четларига кўчатлар ўтқазиш ҳақидаги гаплар ҳам қоғозда қолиб кетяпти. Қорақалпоғистон АССР Автомобиль йўллари қуриш ва фойдаланиш министрлиги раҳбарлари (министр ўринбосари Ў. Мадиёров). Ўрмон хўжалиги бошқармаси (бошлиғи О. Арзиев) қачон амалий ишга киришар эканлар. Министрлик маълумотларига қараганда, кейинги йилларда 262 минг тупдан зиёд кўчат ўтқазилган. Лекин ўша кўчатларни қачон, қаерга, ким ўтқазган, унинг ҳолати қандай? Буни ҳеч ким билмайди.

Қатор колхоз ва совхозларда манзарали дарахт кўчатлари ўтқазишга зўр берилмоқда. Буни табриклаш керак. Бироқ манзарали дарахт кўчатлари кўкарган жойларда мевали кўчат ниҳоллари ҳам ўсади-ку, нега бунга эътибор қилинмаяпти? Барча соҳаларда бўлгани сингари боғдорчилик-узумчиликда ҳам кўчат экиш, боғ қилиш юзасидан белгиланган планлар бажарилиши керак. бу билан коммунистик маъмурчилик яратишга катта ҳисса қўшган бўламиз.

Шу кунларда автоном республиканинг шаҳар ва районлари, ишчи посёлкаларида, хонадонларда баҳорги кўчат ва ток экиш кучайтирилиши, бу соҳада йўл қўйилган нуқсонлар зудлик билан бартараф этилиши керак.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ПЛАНЕТАМИЗДА

ХАЛҚАРО ОБЗОР

ТИНЧЛИК УЧУН КУРАШГА ҚЎШИЛГАН МУҲИМ ҲИССА

Демократик Яман пойтахти Аданда Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилоти кенгашининг XIII сессияси бўлиб ўтди. Сессияда икки қитъа бирдамлик сиёсий ва жамоат ташкилотларининг юзга яқин миллий комитетлари, социалистик мамлакатлар, Европа, Лотин Америкаси, АҚШ, Канада тараққийпарвар кучларининг вакиллари қатнашдилар.

Сессия империализм кучлари бир қанча мамлакатлардаги ўз гумашталари ва реакцион доираларга суяниб, ўзларининг милитаристик фаолиятини активлаштирган бир пайтда ўтди. Пентагон Африка ва Осиё халқлари ерида ҳарбий базалар қурганлиги, Ҳинд океани ва Форс кўрфази районида Американинг ҳарбий-сиёсий ҳозир-нозирлигининг кенгайишини Адандаги анжуман қатнашчилари қаттиқ қораладилар.

«Қўшма Штатлар, — деди сессияда Яман Социалистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, ЯХДР Олий Халқ Кенгаши Президиумининг Раиси, Бош министри Али Носир Муҳаммад, — Миср, Уммон ва Сомалида ҳарбий базалар барпо этди, Диего-Гарсия оролига ядро қуролини жойлаштирди, регионадаги давлатларнинг ички ишларига аралашиш мақсадида Арабистон ярим ороли соҳилларига ҳарбий денгиз флотини тўплади». Империалистларнинг гегемончилик ва агрессия сиёсатига тинчликни мустаҳкамлаш ва кескинликни юмшатиш йўлигина қарама-қарши қўйилиши мумкин, КПССнинг XXVI съезди бу ҳақиқатни яна бир карра тасдиқлади, деб таъкидлади А. Н. Муҳаммад.

Сессия Совет Иттифоқининг Форс кўрфази зонасида хавфсизликни таъминлаш ҳамда Яқин Шарқда одилона ва мустаҳкам тинчлик ўрнатишга қаратилган таклифларини қизғин қўллаб-қувватлади.

Адандаги анжуман қатнашчилари ирқчилик ва апартеид ҳамма шаклларини, шунингдек империалистик доираларнинг Афғонистон теварагидаги кирдикорлари ҳамда уларнинг бу мамлакатга қарши олиб бораётган эълон этилмаган урушини қатъиян қораладилар, Яқин Шарқдаги можарони бартараф этиш истиқболларини узоқлаштириб юборган арабларга қарши Кэмп-Дэвид тил бириктирувини лаънатладилар. Улар Фаластин араб халқининг ўз тақдирини ўзи белгилаш, ўзининг мустақил давлатини қуриш борасидаги кураши билан бирдамлик изҳор қилдилар. Сессия иши доирасида бўлиб ўтган оммавий митинг шу бирдамликнинг ёрқин ифодаси бўлди. Унда Фаластин Озодлик ташкилоти ижроия комитетининг раиси Я. Арафат нутқ сўзлади.

Сессияда Осиё ва Африкадаги тараққийпарвар кучларни жипслаштириш ишида Осиё ва Африка халқлари бирдамлик ташкилотининг ролига юксак баҳо берилди.

«КАТТА ТАЁҚ» БИЛАН АФРИКАГА

Угандада чиқадиган «Пипл» газетаси Вашингтоннинг Африкага нисбатан тажовузкорлигидан далолат берувчи кейинги фактлар хусусида яқинда «Американинг янги маъмурияти қўлга катта таёқ ушлаб еримизга бостириб кирмоқда», деб ёзди.

Африка қитъасидаги кенг жамоатчилик газетанинг бу ташвишига қўшилмоқда. Бунга асос бор. Оқ уйнинг янги эгалари қисқа бир фурсат ичида дунёнинг шу қисмидаги вазиятни ғоятда мушкуллаштириб, у ерда «оловли нуқталар» вужудга келтирдилар. Кейинчалик ўзгаларнинг ишига тўғридан-тўғри аралашиш учун мана шу «оловли нуқталар»ни важ қилиб кўрсатмоқчилар. АҚШ маъмурияти қитъада тинчлик учун жиддий хавф келтириб чиқариши мумкин бўлган Африка «стратегиясини» ифодалаб берди. Ирқчи Жанубий Африка Республикаси (АҚШ президентининг ўз оғзи билан) «эркин дунё учун ҳаётий муҳим аҳамиятга эга бўлган дўст мамлакат, ҳарбий иттифоқчи» деб аталди. Африка «АҚШнинг ҳаётий манфаатлари зонаси» деб эълон қилинди. Оқ уй Ангола ишларига очиқдан-очиқ аралашиш расман тақиқланганлигини бекор қилишни конгрессдан талаб қилди. Африка жанубида озодлик учун курашчилар ва қитъада уларни қўллаб-қувватлаётган мамлакатлар ошкора «террорчилар» деб эълон қилинди. Шундай қилиб, Претория Намибия билан Жанубий Африка Республикасида қонли репрессияларни ҳамда қўшниларига қарши қуролли иғвогарликларни давом эттиришга рухсат олди. Шу билан бирга Америка разведкаси Марказий разведка бошқармасининг агентлари орқали Преторияни зарур ҳарбий маълумотлар билан таъминлаб турибди.

Ўзгаларнинг табиий бойликларига кўз тиккан Америка маъмурияти контрреволюция экспортини давлат сиёсати даражасига чиқарди. АҚШ «Совет хавфи» деган хаёлий ваҳимани пеш қилиб, Африкадаги мустақил мамлакатларга ўзининг идеология ва турмуш тарзини зўравонлик билан тиқиштиришга уринмоқда.

Вашингтондаги юқори доираларда Жанубий Африка Республикаси армияси ва махсус хизматларининг юқори мансабдорлари делегацияси Африка «стратегияси» доирасида қабул қилинди, Анголага қарши ва Мозамбикка қарши босмачи гуруҳларнинг бошлиқлари, Намибиядаги қўғирчоқ «ҳукумат» «бош министри» самимий қабул қилинди.

Вашингтоннинг андишасиз бу ҳаракатлари, Жанубий Африка Республикасидаги ирқчилар билан тотув бўлиш ниятлари қитъада Америкага қарши кайфиятларни зўрайтириб юборди. Африкадаги бир қанча мамлакатларнинг бошлиқлари, шу жумладан Африка Бирлиги ташкилотининг раиси, Сьерра Леоне президенти С. Стивенс АҚШнинг авантюристик йўлини маъқулламаётганликларини айтдилар. «Биз қитъада «Советларнинг агрессияси»ни билдирувчи ҳеч бир аломат кўрмаяпмиз, — деди Нигерия президенти Ш. Шагари. — Қўшма Штатларда шундай деб ҳисоблашаётган бўлса, у ердагилар вазиятни ҳечам тушунмабдилар». «Африка қитъаси ва Африка Бирлиги ташкилоти, — деб огоҳлантирди Мозамбик президенти С. Машел, — Р. Рейган ҳукумати тутган позицияга нисбатан ҳушёр туришлари керак. Янги маъмурият билан оғир замонларни кечирадиган кўринамиз».

Океан ортидагилар ҳозирги Африка зўравонлик ва товламачиликка дош беролмайди, деб соддалик қилиб яққол хатога йўл қўядилар. «Катта таёқ» сиёсати, — деб ёзади Зимбабвенинг «Геральд» газетаси. — ривожланаётган мамлакатларни муқаррар ғазабини қўзғаб, Америка ва американликларга бўлган душманликни яна бир бор кескинлаштиради». Бу сиёсат олтмишинчи йилларда «янкилар, уйингизга жўнаб қолинг!» деган шиор остида Америкага қарши ўтказилган намойишларни эслатади.

Г. КУВАЛДИН,
В. КОРОЧАНЦЕВ.
(ТАСС).

ПОЛЬШАДАГИ АҲВОЛГА ДОИР

ВАРШАВА, 29 март. (ТАСС). Польшадаги вазият ниҳоятда кескин бўлиб бормоқда. Илгари хабар қилинганидек, тўрт соат давом этган иш ташлаш халқ хўжалигига дастлабки маълумотларга кўра, 2,5 миллиард злотий миқдорида зарар етказди.

«Бирдамлик» касаба союз бирлашмасига ўрнашиб олган «Кос-Кор» ташкилотининг бошлиқлари ялпи забастовка ўтказишга зўр бериб тайёргарлик кўрмоқдалар ва унинг олдини олиш тўғрисида ҳукумат билан музокараларни ҳарчанд мушкуллаштирмоқдалар. Ялпи забастовка 31 мартга белгиланган. Мўлжалланаётган забастовканинг моҳияти, унга кўрилаётган тайёргарлик характери «Дзенник балтицки» газетасида эълон қилинган ва «Бирдамлик» бутун мамлакатда тарқатаётган йўл-йўриқдан кўриниб турибди.

Мамлакатда кескинлик ғоят кучайиб кетганлиги муносабати билан кеча ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг мажлиси, шунингдек Польша сейми (парламенти) Оқсоқоллар кенгашининг мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисда мамлакатда вужудга келган жиддий аҳволни муҳокама қилмоқ учун 2 апрель куни сейм чақиришга қарор қилинди. ПБИП воевода ва шаҳар комитетлари биринчи секретарларининг кенгаши ҳам бўлиб ўтди. Улар «Бирдамлик» бошлиқларининг иғвогарлик ҳаракатлари билан боғлиқ масалаларни муҳокама этдилар.

ПБИП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

ВАРШАВА, 29 март. (ТАСС). Бугун ПБИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари С. Каня раислигида ПБИП Марказий Комитетининг 9-пленуми очилди. Пленум партиянинг мамлакатдаги ҳозирги вазият билан, шунингдек партиянинг IX фавқулодда съездига тайёргарлик кўриш билан боғлиқ вазифаларини муҳокама этади.

ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ПБИП Марказий Комитетининг секретари К. Барчиковский Сиёсий бюро номидан доклад қилди. Сўнгра музокаралар бошланди.

БИЗНИНГ СУҲБАТ

ДЎСТЛИК — БУЮК КУЧ

Бугун Тошкентда чет эллар билан дўстлик ва маданий алоқалар Ўзбекистон жамиятининг IV конференцияси ўтказилади. У жамиятнинг 1974—1980 йиллардаги фаолияти ҳақидаги ҳисоботни муҳокама қилади ҳамда партия XXVI съезди қарорлари, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг съезддаги доклади ва Ўзбекистон Компартияси XX съезди ҳужжатларидан келиб чиқадиган вазифаларни белгилаб олади. Мухбиримиз Ўзбекистон жамияти президиуми раиси И. ТЎХТАХЎЖАЕВА билан суҳбатлашди.

— Аввалги конференциядан бери ўтган даврда Ўзбекистон жамияти амалга оширган ишлар ҳақида қисқача сўзлаб берсангиз.

— Яқинда Лондонда ўртоқ Л. И. Брежневнинг «Социализм, демократия ва инсон ҳуқуқлари» китоби нашр этилди. Унда, мамлакатимизда кейинги пайтда «кўп сонли жамоат ташкилотларининг роли ўсди», деган сатрлар ҳам бор. Бу сўзлар жонажон партиямиз ленинча ташқи сиёсатини ҳаётга тадбиқ этишда фаол қатнашаётган чет эл мамлакатлари билан дўстлик жамиятлари шаънига ҳам билдирилган деб, дадил айтиш мумкин.

Жамиятимиз ҳисобот даврида бутун куч-ғайратини Ўзбекистон жамоатчилигининг ҳорижий мамлакатлар халқлари билан дўстлигини, ўзаро ҳамкорлигини, ишонч ва маданий алоқаларини янада ривожлантириш ва мустаҳкамлашга сафарбар этди. Натижада жамиятимизга қарашли ташкилотлар фаолияти сезиларли даражада жонланди: Бошқа жамоат ташкилотлари билан ҳамкорлигимиз кучайди. Ўз навбатида биз бир қанча ташкилот ва идораларга уларнинг республикамиз халқаро алоқаларини ривожлантириш борасидаги фаолиятига самарали ёрдам бермоқдамиз. Мисол учун Тошкент радиосининг чет элларга эшиттириш редакцияси, «Интурист», Граждан авиацияси бошқармаси билан ҳамкорликда хориждаги тингловчилар учун «Ўзбекистон ҳақида нималарни биласиз?» радиоконкурсини ўтказдик. Китоб савдоси ташкилотлари билан социалистик мамлакатлар адабиётларининг ўн кунликларини ташкил қилдик. Чет эллардан ташриф буюрувчи туристлар учун маданий-сиёсий марказни вужудга келтирдик.

Республикамизда совет дўстлик жамиятлари ва ассоциацияларининг бир қанча бўлимлари мавжуд. Улар ленинча халқлар дўстлиги ғояларини ҳаётга жорий этишга муваффақиятли равишда кўмаклашаётирлар. Ўзбекистон жамоатчилиги кенг доираларининг вакиллари ана шу бўлимлар ишида фаол қатнашишни ўзлари учун фахрли бурч деб билмоқдалар. Ҳисобот даврида Ўзбекистон дўстлик жамиятининг юридик ва медицина секциялари, ёшлар комиссияси, Хоразм бўлими, «СССР — АҚШ» жамиятининг Тошкент шаҳар бўлими тузилди. Коллектив аъзолар сони кўпайди. Айни кунларда республикамизда 34 та бўлим, секция ва комиссия ҳамда уларнинг 800 та бошланғич ташкилоти ишлаб турибди.

Чет эллардаги турдош корхоналар билан амалий дўстлик алоқаларини ўрнатиш жамоатчилик фаолиятини активлаштиришда муҳим восита бўляпти. Тошкент кабель заводи ва Будапештдаги «Эвиг» электрокабель комбинати, республика онкология, радиология ва рентгенология илмий-тадқиқот институти ва Руминиядаги Клужск онкология институти, Тошкент медицина институти ва Будапешт медицина университети коллективлари ўртасидаги социалистик мусобақа, тажриба алмашиш ҳамда ўзаро борди-келдиларнинг йўлга қўйилганлиги фикримизга далилдир.

Ўзбекистон дўстлик жамиятининг фаолияти ранг-баранг ва серқирра. Ҳозирги пайтда биз жаҳондаги 118 та мамлакатнинг 6300 та турли ташкилоти ва кўплаб кишилари билан мунтазам алоқа қилиб турибмиз. Ҳисобот даврида Бельгия, Швеция, Финляндия, Испания, АҚШ, Франция, ГФР сингари капиталистик давлатларда биринчи марта Ўзбекистон иштирокида Совет Иттифоқи маданият кунлари муваффақиятли ўтказилди. Республикамизда эса Финляндия, Франция, Испания маданият кунлари бўлиб ўтди. Тошкентда «Объективда — Аргентина», «ГФРга бир назар» фотокўргазмалари очилди.

— Ўзбекистон дўстлик жамияти ва унинг ташкилотлари олдида қандай вазифалар турибди?

— Ўртоқ Л. И. Брежнев Деҳлига борганида Ҳинд — Совет маданий алоқалар жамияти активлари ҳузурида нутқ сўзлаб, шу жамият фаолияти мисолида ҳозирги пайтда дўстлик жамиятларининг иши алоҳида аҳамият касб этишини уқтириб ўтган эди. Ҳа, бу жамиятлар оммада халқлар ўртасида биродарлик ва дўстлик ҳисларини тарбиялашга кўмаклашади, улар ўз фаолиятлари билан давлат ва сиёсат арбоблари қилаётган меҳнат натижаларини мустаҳкамлайдилар. Бизнинг янги босқичдаги вазифамиз — КПСС Марказий Комитетининг партия XXVI съездига Ҳисобот докладида баён қилинган тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш программаси ниҳоятда муҳимлигини ва реаллигини чет эл жамоатчилигига чуқур ҳамда ишонарли тарзда тушунтириб беришдан иборат. Республикамизнинг саноат, қишлоқ хўжалиги, фан, маданият, маориф, маиший хизматни тараққий эттиришдаги ютуқларини пропаганда қилишни янада кучайтириш, бунинг учун Ўзбекистон дўстлик жамияти фаолиятининг форма ва методларини тобора такомиллаштириб бориш лозим. Социализм ҳамдўстлигига, тинчлик ва халқлар хавфсизлигига қарши бўлган буржуа пропагандасининг сохталигини ҳужумкор руҳда фош этиш, Ўзбекистон мисолида социализм дунёси, мамлакатимизда коммунизм қурилиши, совет турмуш тарзи тўғрисидаги ҳақиқатни чет эл жамоатчилигининг кенг қатламларига етказишни энг масъулиятли ва шарафли бурчимиз, деб ҳисоблаймиз.

САҲНАДА — ПРЕМЬЕРА

Тошкент давлат оперетта театрида куни кеча янги музикали комедия премьераси бўлиб ўтди. Бу музикали комедия «Пенелопа» деб аталади. Опереттада энг қадимги антик давр қаҳрамонлари томошабин кўз олдида намоён бўлади. Бунда чин муҳаббат соҳиби бўлган Пенелопа образи гавдаланади. Пьесани Б. Рацер билан В. Константинов яратишган. Музикаларини эса А. Журбина ёзган. Постановкачи режиссёр А. В. Марков, постановкачи дирижёр Доғистон АССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Н. А. Абдуллаев, хормейстер Г. Н. Гольдман. Бу спектакль тошкентлик оперетта ишқибозларида катта таассурот қолдиряпти. Улар санъаткорларнинг юксак маҳорат билан роль ижро этаётганлигига қойил қолмоқдалар. Суратда: спектакль намойиш этилаётган саҳна кўриниши. Пенелопа ролида артистка Н. П. Шибаева, Одиссей ролида артист Г. Н. Шумский.

Р. Шамсутдинов фотоси. (ЎзТАГ).

СПОРТ

ЧИМ ХОККЕЙ:

ЖАҲОН ЧЕМПИОНАТИДА

Буэнос-Айрес шаҳрида аёллар командалари ўртасида тўртинчи марта жаҳон чемпионати байроғи кўтарилди. Хоккейчилар ўртасида ўтказилаётган бу мусобақаларда совет терма командаси биринчи марта куч синашмоқда. СССР — Франция (5:0) командалари учрашдилар. СССР терма командаси составида «Москва Олимпиадасининг совриндорлари — Л. Ахмерова, Н. Горбаткова, В. Заздравних ва умидли хоккейчи М. Хайдаровалар иштирок этмоқдалар.

СУЗИШ:

ТОШКЕНТЛИКЛАР МАҲОРАТИ

Белоруссия пойтахтида «Комсомольская правда» газетаси совриини учун ўтказилаётган Бутуниттифоқ мусобақасида тошкентлик сузувчилар маҳорат кўрсатдилар. Жумладан 100 метрга брасс усулида сузган Л. Белоконь (1 минут 14.50 секунд) иккинчи ўринни эгаллаган бўлса, шу усулда 200 метрга сузиш бўйича (2 минут, 40,89 секунд) маррага биринчи бўлиб келди. З. Саҳобиддинова эса учинчи ўринни эгаллади. Йигитлар ўртасида брасс усулида сузиш бўйича Темур Подмарёвнинг олдига тушадигани топилмади. У 100 метрга 1 минут 6,10 секунд вақт сарфлаган бўлса, 200 метрли масофани 2 минут 21,17 секундда босиб ўтиб ғалаба қозонди. Яна бир сузувчимиз Е. Холманская чалқанча сузиш бўйича 100 метрли масофада учинчи бўлди.

ФУТБОЛ:

КОМАНДАЛАР МАВҚЕИ

Олий лига коллективлари ўртасида иккинчи тур ўйинлари бўлиб ўтди. Икки тур мобайнида дарвозаларга жами 35 та тўп киритилди. Тошкентнинг «Пахтакор» командаси москвалик торпедочилар меҳмони бўлиб, дарвозадан ягона тўп ўтказиб юборди. Ҳозир спартакчилар билан минсклик динамочилар тўрттадан очко билан ўйинлар жадвалининг юқори поғоналарини эгаллаб туришибди. Қолган ўйинларда қуйидаги ҳисоблар қайд қилинди: «Кубань» — «Спартак» — 0:2, «Динамо» (Тб) — «Зенит» — 3:1, «Таврия» — «Динамо» (М) — 1:0, «Динамо» (К) — СКА — 3:2, «Арарат» — «Динамо» (Мн) — 0:2, «Черноморец» — «Нефтчи» — 0:0, ЦСКА — «Қайрат» — 0:0, «Днепр» — «Шахтёр» — 1:2.

МУҲИМ УЧРАШУВ

«Биз шахсни яна ҳам кўпроқ такомиллаштириш учун катта моддий ва маънавий имкониятларга эгамиз, бу имкониятларни бундан кейин ҳам кўпайтиравeрамиз. Лекин айни бир пайтда шу нарса ҳам муҳимки, ҳар бир киши бу имкониятлардан оқилона фойдалана олиши лозим. Бу нарса эса пировард натижада шахснинг манфаатлари, эҳтиёжлари қандай эканлигига боғлиқ. Мана шунинг учун ҳам партиямиз ана шу манфаат ва эҳтиёжларни бир мақсадга бўйсундирган ҳолда, актив тарзда шакллантиришни социал сиёсатнинг муҳим вазифаларидан бири, деб билади».

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг XXVI съездда Марказий Комитет номидан қилган Ҳисобот докладида айтилган шу сўзлар 30 март куни Тошкентда очилган Бутуниттифоқ илмий-амалий конференцияси ишининг асосий йўналишини белгилаб берди.

СССР Рассомлар союзи правлениесининг секретари, эстетик тарбия комиссиясининг раиси Б. М. Неменский кириш сўзи билан конференцияни очди. Ўзбекистон ССР маориф министри С. Ш. Шермуҳамедов доклад қилди.

Рассомлар ва педагогларнинг Тошкентдаги учрашуви бир неча кун давом этади.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН БИЛАН ТАНИШМОҚДАЛАР

Жазоир Халқ Демократик Республикаси миллий халқ мажлиси социал масалалар комиссиясининг раиси Али Абдулгерфий бошчилигидаги шу мажлис делегацияси уч кун давомида Ўзбекистон ҳаёти билан танишди.

Жазоир парламентининг аъзолари Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасини, республика амалий санъат музейини, Тошкентдаги болалар боғча-ясилларидан бирини бориб кўрдилар. Делегация аъзолари Тошкент тўқимачилик комбинатининг ишчилари ва Тошкент область Коммунистик районидаги «Ленинский путь» колхозининг деҳқонлари билан учрашдилар. Меҳмонлар Самарқандга бориб, унинг архитектура ёдгорликлари ва янги қурилишлар бўлаётган районлари билан танишдилар.

Делегация аъзолари В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университетида, Ўзбекистон пойтахтидаги ўқув юртларида таълим олаётган жазоирлик ёшлар билан учрашдилар.

(ЎзТАГ).

БЎШ ҚОП ТИК ТУРМАС

Фельетон

Умримда бир кун бўлса ҳам бирор ташкилотга бошлиқ бўлай, деб юрган Бозор Нормуродов ниҳоят Қарши шаҳридаги 127-ремонт-қурилиш участкасига бошлиқ бўлиб олди. Бироқ, орадан кўп ўтмай шунақанги «хурмача» қилиқлар чиқардики, мана мен деган олғирлар ҳам унинг олдида ип эшолмайдиган бўлиб қолди. Нормуродов юрса ҳам, турса ҳам қандай бўлмасин текин пул топиб, чўнтагини қаппайтириш, ана шундан кейин айшини суришни орзу қиларди. Аммо, орзусига эришиш учун даставвал яхши ном чиқариши лозим эди. Шу мақсадда у эски ҳунарини ишга солди-да, ўзига яқин кишилар ёрдамида мавқеини оширадиган, доңғини чиқарадиган узунқулоқ гаплар тарқатди: эмишки, янги бошлиқ ҳалол, покиза, яхши одаммиш, бузоқнинг ҳақи бор деб, сигирнинг сутини ичмасмиш, киройи бошлиқ бўлса шундай бўлсинмиш. Ҳоказо ва ҳоказолар...

Нормуродовни биринчи марта кўрганлар бу мишмишларга лаққа ишонишди. Илгари у билан бир-икки марта ош-қатиқ бўлганлар эса «Наҳотки, бу ўша Бозор Нормуродов бўлса, бўлмаган гап, қайси корхонада ишласа ковуши тўғри бўлиб кетадиган одам эди-ку» деб ёқа ушлашди.

Бироқ бу гаплар Нормуродовнинг қулоғига етиб келмасди. У фақат ўз шаънига айтилган мақтовларнигина эшитарди. Одамларни боплаб ишонтириш, қўл остида ишлаётганларни «ғаҳ» деса кафтига қўнадиган қилиб олиш санъатига ўзи қойил қоларди. Унинг қўлига қўнган ходимлардан дастлабкилари бухгалтер билан кассир бўлди. Бошлиқ айниқса мана шу икки кишини эҳтиёт қилар, уларни ўзи билан тенг кўриб муомала қиларди. Чунки, ўйлаб қўйган ҳамма режалари шу ходимларсиз амалга ошмаслигини яхши биларди. Бир куни Нормуродов катта бухгалтерни ёнига чақиртирди.

— Ольга Семёновна, сиз билан биз яшашнинг йўлини билмаймиз, — деди у Ольга Мамонтова курсининг четига омонатгина ўтиргач.

Қўққисдан айтилган бу гапнинг мағзини ечолмаган бухгалтер кўзларини пирпиратиб бошлиққа тикилди.

— Тушунмадингиз-а? Ҳа майли, ҳозир тушуниб оласиз, — Нормуродов ўрнидан туриб келиб илжайганича Мамонтованинг елкасига қоқиб деди. — Қани айтингчи, қачонгача ойликка қараб ўтирамиз? Икковимиз тил топишиб олсак, қатиқ ўрнига қаймоқ ичардик.

Ольга Семёновна шундан кейингина бошлиқнинг гапни қаёққа бураётганини пайқаб олди.

— Сиз нима десангиз шу, Бозор ака.

Бошлиқнинг чеҳраси ёришиб кетди.

— Ҳарқалай сизни танлаб янглишмабман. Ишга янги келган кунингиздаёқ қайсидир сифатингиз ёққани учунми, аризангизга сўруштирмай қўл қўйгандим...

Улар сирли суҳбатни охирига етказишди. Шу кундан эътиборан Бозор Нормудодов катта бухгалтер Ольга Мамонтова билан апоқ-чапоқ бўлиб, бир майизнигина эмас, бутун бошли бир участка маблағини икки бўлиб ейдиган бўлиб қолишди. Қатор-қатор сохта ведомостлар тузилди. 127-ремонт-қурилиш участкасида ишламаган ва ишлаб бўшаб кетган кишиларнинг номини ҳам рўйхатга тиркаб оппа-осон пул топа бошлашди. Оз вақт ичида 9337 сўм 92 тийин пул шу йўл билан уларнинг чўнтагига тушиб кетди.

Ойлар, кунлар ўтди. Одатда бир чўқиб атрофига ўн марта аланглаб қараб оладиган Бозор Нормуродов «бир куни бошлиқнинг бошига етиши мумкин бўлган» Мамонтованинг баҳридан ўтиб, ундан илиқ-иссиғида қутулиб олиш пайига тушиб қолди. Чунки иккови сирдош бўлиб боргани сари бухгалтер ўзи билан бошлиқ ўртасидаги фарқни унутиб қўя бошлади. Тили ҳам бийрон, лашиб, топилган пулнинг тенг ярмидан «арра» қиладиган одат чиқарди.

— Бас, — деди Нормуродов бухгалтернинг навбатдаги «арракашлигидан» сўнг, — бундан кейин бирга ишлай олмасак керак, ариза ёз, бошқа жойдан иш топ.

Ўша куниёқ Ольга Мамонтованинг ўрнига Худоёр Алиев деган киши катта бухгалтер бўлиб ишга келди. У ҳам пихини ёрганлардан экан. Бошқармага келди-ю, Мамонтова бошлаган ишни қолган жойидан давом эттирди. Ремонт-қурилиш участкаси мастери, айни пайтда вақтинча кассир бўлиб ишлаётган Рустам Эркаев билан тил бириктириб бажарилмаган ишларни бажарилди, деб сохта нарядлар тузди, қурилмаган биноларни қурилди, деб актлар ёзди. Қалбаки ведомостлар тахланиб, йўқ ердаги одамларнинг номлари тиркалаверди. Шундай қилиб етти ой ичида давлатнинг 17717 сўм 85 тийинлик маблағи «сен е, мен е.» бўлиб кетди.

Ҳамтовоқларини янгилаб туришга одатланган Бозор Нормуродов орадан кўп ўтмай Алиев билан Эркаевнинг ҳам ковушини тўғрилаб қўйди. Сўнгра оёғи куйган товуқдек зир югуриб, янги шерик излай бошлади. Атрофига ола-зарак бўлиб қадам ташлашидан катта инженер Аҳад Ёқубов унга ана шундай шерик бўладигандек туюлди.

— Аҳаджон, идорага келди-кетди кўпайиб кетди, — деди бир куни Нормуродов у билан суҳбатлашиб ўтираркан, — чиқим учун йўлини қилиб тўрт-беш сўм ажратиб қўймасак бўлмаяпти.

Ёқубов дўпписини олиб кел деса, дўппини одами билан кўтариб келадиганлар хилидан экан. У бошлиқ олдида юзини ёруғ қилиш учун бисотидаги ҳамма ҳунарини ишга солди. У ҳам бажарилмаган ишларни бажарилди, ишламаган одамларни ишлади, деб сохта нарядлар тузди. Ведомостлар тўлдирди. Ишга янги келган бухгалтер Александра Нефэдовани ҳам бир амаллаб даврага тортди. Унинг маслаҳати билан бўёқчи-сувоқчи Анна Буртовская кассирликка ўтказилиб, уйдаги сир кўчага чиқарилмайдиган бўлди. Яна қанчадан-қанча нарядлар тузилди. Буртовская давлат банкидан пул келтириб, тор доирада бўлиб бераверди. Аммо, гарчи қисқа вақт ичида янги ҳамтовоқлари билан 33 минг 111 сўм 78 тийинни ҳомталаш қилган бўлса ҳам бу майда луқмаларга Бозор Нормуродовнинг нафси қонмади. У тез-тез «берган ваъдангни бажариб, пултопармон ошна-оғайниларинг билан таништириб қўй», деб Ёқубовга чақиртикандек ёпишиб олди. Бошлиқнинг хиралиги катта инженернинг жон-ҳолидан ўтиб кетганидан кейин у бир куни дўстларини бир ерга тўплаб, Нормуродовга рўпара қилди.

— Бу киши Николай Витальевич Воронин бўлади. Ўзи «Узпромвентиляция»нинг Қаршидаги механизациялашган кўчма колоннасида катта инженер бўлиб ишлайди. Бу киши эса Владимир Семёнович Пихтиев, у ҳам механизациялашган кўчма колоннада катта прораб. Сохта акт-процентовкалар тузишда ҳаммамизга дарс бериши мумкин.

Давра кенгайгандан кенгайиб бораверди. Воронин билан Пихтиевлар ҳам Нормуродов нима деса оғзига термулиб турадиган бўлишди. Худди мана шу янги «ходимлар» ёрдами билан иситиш қозонини ремонт қилиш, Қарши районидаги туғруқхонага қўшимча бино қуриш ва кўчаларни ободонлаштиришда 71 минг 999 сўмлик иш бажарилди, деб акт ёзилди-да бу пуллар ҳам ўртада қулоқчўзма бўлиб кетди.

Ўрганган кўнгил ўртанса қўймас, деганларидек бухгалтер билан кассирни тез-тез янгилаб туриш Нормуродов учун кийим алмаштиришдек бир гап бўлиб қолди. У Александра Нефэдова билан Анна Буртовскаядан ҳам воз кечди-да, Ғани Жўраев деган ошнасини бухгалтерликка, Асқар Қиличев деганни эса кассирликка тайинлаб, уларни ҳам ўз ҳунарига ўргатди.

Хуллас, Бозор Нормуродов ремонт-қурилиш участкасига бошлиқ бўлганидан кейин шериклари иштирокида давлатнинг жами 113 минг 342 сўм 12 тийинлик маблағини толон-тарож қилди. Гап шу ерга етганида ана шу рақамларни ўқиган кишиларда шундай савол туғилиши мумкин: Хўш, 127-ремонт-қурилиш участкасида Бозор Нормуродов бошлиқ бир тўда жиноятчилар уя қуриб олиб, узоқ вақт юлғичлик, давлат мулкини толон-тарож қилиш билан шуғулланиб келишаётган экан, наҳотки уларнинг бу қилмишларидан область ремонт-қурилиш тресги раҳбарлари бехабар бўлишса? Ушбу фельетонимизга нуқта қўяр эканмиз, мана шу саволга аниқ жавоб беришни тегишли ташкилотлар диққатига ҳавола қиламиз.

Шариф ЗОҲИРОВ,
Муса КАРОМОВ.

ЭНГ АФЗАЛ УСУЛ

Экин зараркунандаларини йўқотишда биологик усулнинг афзаллиги тажрибада тўла исботланган. Хоразм область биологик лабораториясида янги технология линияси яқинда ишга туширилди. У етиштирган трихограммалар 10 минг гектар экинзорни ишлашга етади. Трихограмма етиштирадиган конвейер энг замонавий ускуналар билан таъминланган. Ҳозир бу уч қаватли бинода иккинчи линия ҳам монтаж қилинмоқда. Шунингдек, Шовот районидаги «Ленинград», Гурлан районидаги Куйбишев номли колхозларнинг биолабораторияларида трихограммалар етиштириш кўпайтирилади.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

БУХОРО ОЗИҚ-ОВҚАТ ВА ЕНГИЛ САНОАТ ТЕХНОЛОГИЯСИ ИНСТИТУТИ
профессор-ўқитувчилар составидаги вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедра мудирлари: илмий коммунизм, нон маҳсулотлари технологияси, машинасозлик технологияси;

кафедра доцентлари: сиёсий иқтисод, илмий коммунизм, умумий физика, органик химия, физика ва полимерлар химияси, микробиология; нон, кондитер ва макарон ишлаб чиқариши технологияси; темир-бетон ва тошли конструкциялар, металлар ва бошқа конструкцион материаллар технологияси, донни сақлаш ва қайта ишлаш технологияси (2 ўрин), умумий овқатланишни ташкил этиш ва технология, назарий механика, саноат тармоқлари корхоналарини бошқариш ва планлаштиришни ташкил этиш, гидравлика ва гидромашиналар, чизма геометрия ва чизмачилик;

кафедра катта ўқитувчилари: сиёсий иқтисод, илмий коммунизм; нон, кондитер ва макарон ишлаб чиқариш технологияси; донни сақлаш ва қайта ишлаш технологияси, амалий математика, умумий физика (2), назарий механика (2), чизма геометрия ва чизмачилик (2), озиқ-овқат ишлаб чиқариши жараёнлари, аппаратлари ва автоматлаштириш; биохимия, ноорганик химия, гидравлика ва гидромашиналар, тўқимачилик материалшунослиги, жараёнлар назарияси, табиий ва химиявий толаларни йигириш технологияси ускуналари, тўқимачилик машиналарини лойиҳалаш асослари, тўқимачилик корхоналарини лойиҳалаш асослари; тракторлар, автомобиллар ва қишлоқ хўжалиги типидаги двигателлар; машина ва механизмлар назарияси, жисмоний тарбия, машинасозлик технологияси (2), металлар ва бошқа конструкцион материаллар технологияси (2), озиқ-овқат моллари саноатини ташкил этиш ва экономика (2), умумий овқатланишни ташкил этиш ва технология, халқ хўжалиги тармоқларини планлаштиришни ташкил этиш, умумий электротехника;

кафедра ассистентлари: сиёсий иқтисод, педагогика ва психология, умумий ва ноорганик химия, органик химия, назарий механика, чизма геометрия ва чизмачилик (2), донни сақлаш ва қайта ишлаш технологияси (2), устахона ишлари (2), машина деталлари, қурилиш машиналари, жисмоний тарбия (3), машинасозлик технологгияси (2), умумий овқатланишни ташкил этиш ва технология, саноат тармоқлари экономикаси, толали материалларнинг химиявий технологияси, олий математика (3), биохимия, нон, кондитер ва макарон ишлаб чиқариш технологияси.

Конкурс муддати — 26 апрелгача.

Мурожаат учун адрес: Бухоро шаҳри, Ленин комсомоли проспекти.

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА
5, 9, 25 апрель кунлари соат 19.30 да

Янги спектакль

Т. МИНУЛЛИН асари
С. АҲМАД таржимаси

«АЛМАНДАР»

(2 пардали комедия)

Саҳналаштирувчи режиссёр — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати **Б. ЙЎЛДОШЕВ.**

Рассом — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, СССР Давлат мукофотининг лауреати **Г. Р. БРИМ.**

РОЛЛАРДА: Ўзбекистон ССР халқ артисти **Ғ. АЪЗАМОВ;** Ўзбекистон ССР халқ артисти, СССР ва Ўзбекистон ССР Ҳамза номидаги давлат мукофотларининг лауреати **С. ТАБИБУЛЛАЕВ;** Ўзбекистон ССР халқ артисти, Ўзбекистон ССР Ҳамза номидаги давлат мукофотининг лауреати **И. БОЛТАЕВА;** Ўзбекистон ССР халқ артистлари: **С. ОЛИМОВ, Ж. ТОЖИЕВ, Ҳ. НАРИМОНОВ,** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: **Т. ХОНТЎРАЕВ, Т. ЮСУПОВА, Ҳ. ЮНУСОВ;** Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати **С. УМАРОВ;** артистлар: **Ё. САЪДИЕВ, Ж. ЗОКИРОВ, М. ОРИПОВА, Д. КАРИМОВА, Г. ЗОКИРОВА, Г. РАҲИМОВА, Қ. АБДУРАҲИМОВ, О. ҚОСИМОВ.**

Касса соат 10.00 дан очиқ.
Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинади.

Телефонлар: 44-57-75, 44-24-47.

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 31/III да **Кузнинг биринчи куни** (11.00), **Келинлар қўзғолони** (15.00), 1/IV да **Олтин девор,** 2/IV да **Абу Али ибн Сино.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 31/III да **Отасининг қизи** (12.00, 15.00, билетлар сотилган), 1/IV да **Баланд дорга осилма** (19.00), 2/IV да **Гуноҳкор авлиё.**

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — «Ургатилган айиқлар» аттракциони иштирокида катта цирк томошалари (19.30).

●

АВИАПАССАЖИРЛАР ДИҚҚАТИГА!

1981 ЙИЛ 1 АПРЕЛДАН БОШЛАБ

ВАТАНИМИЗ ИЧИДАГИ ҲАВО ЛИНИЯЛАРИДА БАГАЖЛАРНИ БЕПУЛ ОЛИБ БОРИШНИНГ ҚУЙИДАГИ НОРМАЛАРИ КУЧГА КИРАДИ:

Ил-86, Ил-62, Ил-18, Ту-144, Ту-154, Ту-134, Як-42, Як-40, Ан-24, Ил-14, Ан-26, Ан-30 типидаги самолётларда ва Ми-8, Ми-6, Ми-4 типидаги вертолётларда — **20 килограмм;**

биринчи классдаги самолётлар салонида — 30 килограмм.

Ан-2, Л-410 типидаги самолётларда, Ми-2, Ка-26 типидаги вертолётларда — **10 килограмм.**

Нормадан ортиқ бўлган багаж учун пассажир белгиланган тариф бўйича ҳақ тўлайди.

56-06-17 телефони бўйича справка олиш мумкин.

Ўзбекистон Граждан авиацияси бошқармаси ҳаво линиялари Марказий агентлигининг реклама бюроси.

●

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси

ФИЗИОЛОГИЯ ИНСТИТУТИ

умумий физиология ва моддалар алмашинуви лабораторияларининг катта илмий ходимлари

вакант вазифаларига

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурс муддати — 12 апрелгача.

Мурожаат учун адрес: 700000, Тошкент шаҳри, 1-Жуковский тупиги, 47-уй. Телефон: 33-21-42.

«Олмос» республика улгуржи-чакана савдо бирлашмаси коллективи бирлашма директори М. М. Саидовага онаси

Норпошшахон САИДОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Табассум учун миллион. Фильм-спектакль. 12.15 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Илмий-оммабоп фильм. 15.40 — Мунозара — клуб. 16.35 — Халқ оҳанглари. 16.50 — Ленко. Бадиий фильм. 17.25 — Бадиий ўқиш. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Фан оламида. 20.00 — Автомобилдан сақланинг. Бадиий фильм. 21.30 — Время. 22.05 «Музикальная жизнь» тележурнал. 23.20 — Дунё воқеалари.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАЛАРИ

I.

11.30 — Мультфильмлар. 12.00 — Санъат ғунчалари. 12.30 — Чапай бургутчалари. Бадиий фильм. 18.20 — Мультфильм. 18.40 — Кичик сеҳргарлар. 19.10 — Ишга тушириладиган объектлар — сафга. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Илҳом. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — «Время» 22.05 — Қишлоқ хўжалигини ривожлантириш — озиқ-овқат программасини асоси. 22.25 — Кино актриса билан учрашув. 23.40 — Табиат садолари.

II.

18.40 — Қувноқ шаҳарча. Фильм-концерт. 18.50 — Эстетика асослари. 19.30 — Ёшлик. 20.00 — Янгиликлар. 20.15 — «Дружба народов» журналининг адабий кечаси.

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. — 8.30 — Нодира лирикаси. 9.35 — СССР халқ артисти Ҳ. Носирова куйлайди. 12.10 — Ўзбекистон ишчиси. 13.00 — Беда — асосий озуқа экини. 14.00 — Ипак пахта истиқболи. 18.15 — Ёшлик. 19.25 — Арфа оҳанглари. 21.00 — Ёз вақти билан. 21.10 — Ўзбек совет адабиёти радиоантологияси. 21.30 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 22.30 — Музикали салом. 23.15 — Лирик концерт.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Редакция адреси: 700000, Тошкент—П, Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04, редактор ўринбосарлари — 33-06-83, 32-55-04, 33-44-55, 32-55-05, масъул секретарь — 33-79-14, 32-53-05, секретариат — 33-72-83, 32-53-06; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси 32-55-70, халқаро ҳаёт — 32-54-18, саноат, транспорт ва капитал қурилиши — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20; 32-54-18, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51, 32-57-21, 32-54-24, ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27, хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 33-35-53, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 32-54-13, иллюстрация — 32-57-22, коммунистик тарбия — 32-54-29, стенографистка — 33-73-43, 32-54-05, жамоатчилик қабулхонаси — 33-89-26, 32-52-26; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20; Самарқанд — 5-19-71; Сирдарё — 2-05-27; Сурхондарё — 3-92-36; Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона — 4-20-84; Андижон — 4-48-85; Жиззах — 2-31-66. Нашриёт диспетчери — 32-78-94. Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

Р— 01893. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. В. — 74. 7